

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Imenitni: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserati petih vrst 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklici petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljova ulica št. 5, pritično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zadoštno frankovano.

Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadna dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	72—	72—	132—
3	36—	36—	66—
1	12—	12—	22—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročila doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročino vedno po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

ŠE JE ČAS.

Naši Nemci so postali zadnje čase kaj bojevit. Prekrat jih je zalotil nepripravljenost. To se pravi, da je prišel lom Avstrije zanje nenadoma. Ni jim šlo v glavo, da bi mogla tako velika in stara država, kakor je bilo avstrijsko cesarstvo, razpasti in da bi se mogli nemški narodi, ki so jih pestili in politično in gospodarsko izkoriščali, osamosvojiti in se postaviti na lastne noge. Mislili so, da se Čehoslovaki ali mi Jugoslovenci ne znamo sami vladati in da nismo zreli za lastno državo. Zaradi tega so jih dogodki prehiteli in v polomu so popolnoma izgubili glavo. Bili so popolnoma poraženi in niso vedeli, kaj bi. Zato so postali kaj po prevratu sila ponižni in se kazali nam prijazne. Ne samo to, hoteli so izkazovati lojalnost do nove države Srbov, Hrvatov in Slovencev, katere člani so mahoma postali, seveda proti svoji volji.

Toda le na videz. Kmalu so se opomogli od prve osuplosti in tudi strahu, so začeli zopet dvigati glave in samozvestneje nastopati. Spomladi leta 1919, so celo napadli Slovence v Mariboru, tako da je moralo nastopiti vojaštvo, napraviti red in zavrniti njihovo predrzost. In kmalu potem, ko ni imela naša prva akcija na Koroškem zaželene uspeha in so koroški Heimwehrovi vpadli na Štajersko, seveda le za prav kratko dobo, jim je zrasel greben in so očitno kazali simpatije in celo sporazum z oboroženimi nemškimi tolpami, ki so operirale ob koroško-štajerski meji. Ko smo potem zavrnili z močnejšimi četami nemške tolpe in napravili red na južnem Koroškem, je našim Nemcem zopet upadel pogum za javno kazanje svoje bojevitosti in za izražanje misli, da hočejo odcepiti Štajersko od naše države in jo spojit z Avstrijo.

Napravili smo veliko pogreško, ki nam postane še lahko usodna, ako je pravočasno ne popravimo. Zanašali smo se preveč na videz. Prepričani smo bili in smo večinoma še, da so naši Nemci postali pohlevni in da so se sprijaznili z danimi razmerami. Vse prej kot to! Organizirali so se, kakor se znajo tako imenovani samo oni: vsakega svojega človeka imajo v evidenci, hodijo okoli nje in ga obdelavajo toliko časa, da je popolnoma njihov in da se morejo nanj popolnoma zanašati. Toda pravim Nemcem je v Sloveniji bore malo. Gre skoraj vedno le za odpadnike, renegate, ljudi slovenske krvi, ki so se dali zapeljati in so postali hujši od Nemcev samih. In teh se moramo čuvati v prvi vrsti.

Druge naša slaba stran je pretirana politična strast in strankarska zagriženost,

ki često pozablja na vse narodne svetinje in celo na vitalne narodne interese, samo da se za hip okoristi in zada političnemu nasprotniku, Jugoslovenu, udarec. Ta naša zaslepljenost gre tako daleč, da so se celo delale kombinacije z nemškimi glasovi. Da Nemci niso slepi in da so hitro spoznali priliko, ki se jim je nudila, da se zopet postavijo na politične noge in se uveljavijo v parlamentarnem življenju naše države in s tem pokažejo svetu, da so tu in da so močna manjšina, ki jo celo najmočnejše stranke v Jugoslaviji upoštevajo — se je pokazalo huj pri zadnjih volitvah. Nemci so bili takoj za take kombinacije, stavihi pa so seveda zahteve, ki poleg tega, da so bile naravnost nesramne, ogrožajo naše narodne interese na severni meji. Poskus se ni obnesel, zakaj, to je postranska stvar. Biti pa nam mora svarilo za bodočnost, da ne napravimo več takih poskusov in da ni dobro bratiti se z Belcebubom.

Nemci so zahtevali razne koncesije za svoje glasove. Zahtevali se stvari, ki jim jih absolutno ne smemo dovoliti, ako nečemo, da nam naši Nemci lepega dne zrastejo čez glavo in da nam zopet zagospodujejo. Zato naj bodo naši politiki previdni in naj ne gredo v svoji strankarski zaslepljenosti predaleč, ker bi se sicer neprevidezno enkrat krvavo maščevala nad nami samimi.

Značilna je tudi zadeva »Deutsches Haus« v Celju. Ta stvar se vije že več let, skoraj od prevrata sem. Naša oblastva so imovino tega nemškega društva zaplenila, kar je bilo pravno utemeljeno. Odbor društva je tožil, sodišče pa je razsodilo državi v prid. »Deutsches Haus« je vložil priliz in drugostopenjsko sodišče je potrdilo razsodbo prvega sodnika. Sedaj se je odbor obrnil v Beograd in zahteval revizijo razsodbe. Svoj korak utemeljuje s tem, da se je konfiskacija izvršila — protizakonito in da ima pokrajinska uprava svoje prste vmes. V Beogradu pripovedujejo Nemci na merodajnih mestih, da je pokrajinska uprava za Slovenijo vsega kriva in da bi se zadeva morala že zdavnaj rešiti da pa se v Ljubljani umetno zadržuje in končno rešitev zavlačuje. In še mnogo drugih lepih stvari vedo povedati, ki pa so seveda neresnične. V utemeljevanju svojega priziva v tretji inštanci postajajo naravnost nesramni. Ne spada na to mesto, kaj so si vse izmislili, samo da bi dosegli revizijo razsodbe dveh sodišč in s tem dobili svoja kulturno- in politično-bojna sredstva zopet v svoje roke. Omenjamo le, da nas dolže naravnost nelojalnosti.

Pri tej priliki bodi opozorjeno še na nekaj, kar je izredne važnosti za nadaljnjost stališče in za okrepitev naših Nemcev. Po vidovdanski ustavi se deli Slovenija na dve oblasti: na ljubljansko in mariborsko. Kakor je že pred tremi meseci povedal vseučiliški profesor g. dr. Leonid Pitamir v »Novi Evropi«, utegne dovesti delitev Slovenije do tega, da pridejo naši Nemci zopet do svoje nekdanje moči. Ako pomislimo, kako organizirajo svoje ljudi politično in gospodarsko, da nas v tem pogledu daleč nadkriljujejo in da utegnejo postati vsled čudnih volilnih redov v razna samoupravna telesa večina v naši severni oblasti, potem mora biti vsakomur jasno, da tako ne sme iti dalje. Slovenija se nikakor ne sme upravno deliti, že iz tega razloga ne. Kar smo po dolgih bojih in krvavih žrtvah pridobili, tega ne smemo izgubiti z nepremišljenostjo in iz navidezno upravnotehničnih vzrokov. Zaradi tega naj bi pokrajinske uprave ostale, bodisi v tej ali oni obliki. Slovenija mora ostati ena upravna celota!

Se je čas, ni še nič izgubljenega. Vendar moramo paziti, da ne pridemo prepozno do spoznanja. Zakaj, po toči nima pomena zvoniti!

Priprave za Sinajo.

Z reparacijskim vprašanjem so v zvezi številne stvari, ki se tičejo vse Evrope. To vprašanje tvori glavni evropski problem, na katerem je v posebi meri interesirana Srednja Evropa. V njej stoji v ospredju Češkoslovaška, ki ima pozornega in dalekovidnega zunanjega ministra dr. Beneša. Kadar on krene proti zapadu, sledi vodilne glave po vseh evropskih državah pazno vsakemu njegovemu koraku in sleherni njegova izjava se temeljito komentira. Te dni je bil v Angliji Franciji in Belgiji, da se pouči o njihovem stališču napram reparacijskemu vprašanju. To je bil eden glavnih namenov njegovega potovanja. Dr. Beneš išče Srednji Evropi dobre gospodarske podlage. Češkoslovaška jo ima, ali kako je v njeni okoliščini? Novinarjem je rekel: »Naša napaka je ta, da smo silno prospevajoč otok v razburkanem morju zbankrotiranih narodov, tožja gotovi smo, da zmagamo.« Dr. Beneš bi rad videl prospevati že vso Evropo. On je že pred koncem svetovne vojne v aprilu 1918, v italijanski reviji »La voce del Popolo« ulež, da naj se izdela za Srednjo Evropo nov politični sistem in da naj se prizadeji narodi zvežjo med seboj gospodarsko, da bo Srednja Evropa predstavljala pravo družbo narodov, zadovoljno in vzajemno se izpolnjujočo. Pri tem je poudaril, da bosta Češkoslovaška in Jugoslavija med seboj v najtesnejših odnosih in njuni tradicionalni prijateljski stiki ostanejo taki tudi za bodočnost.

Dosedanja povojna doba pa nam izkazuje preveč političnega trenja in premalo gospodarskega dela. Zato pa je dr. Beneš v pogovoru z zastopnikom »New York Herald« izjavil, da je odkrit pesimist glede hitre rešitve reparacijskih sporov. Prepričan je, da bo Evropa potrebovala deset do dvajset let za svoje okrevanje. Ruhrske težkoče, ki se tako močno dotikajo nas vseh, se sicer razrešijo tekom kratkega časa, toda to ne pomeni razrešenja repa-

racijskega vprašanja. Dr. Beneš misli, da pride do končne rešitve s sodelovanjem Amerike; ona je odločila vojno, ona odloči tudi mir.

Vojne v Evropi se po dr. Beneševem mnenju ni bati. Mala antanta je toliko krepka, da lahko obdrži mir v Srednji Evropi in na Balkanu. Eventualne vojne med Rusijo in Poljsko oziroma Rumunsko bi se Mala antanta ne udeležila. Češkoslovaška in Jugoslavija sta obvezani pomagati Rumunski samo v obrambo proti Madžarski. Spopad med Poljsko in Rusijo ali Rumunsko bi imel nevarne posledice. K sreči pa ni znakov, da bi prišlo do njega. Dr. Beneš je končno rekel se to-le: Bil sem vedno nepomirljiv nasprotnik boljševizma, toda jasno je, da postaja sovjetska vlada razumnejša in manj bojevit. Ne dolgo temu je priznala stare dolge in v nagrado za to se obnovi z njo diplomatski stiki. Naj se sodi o boljševikih, kakor se hoče, fakt je, da je ruska trgovina svetovna zahteva, in stvari treba premotivirati tako, kakor pač so na tem svetu. O Poljski je rekel dr. Beneš po pogovoru s Poincarjem, da od genovske konference dalje obstoji med Poljsko in Češkoslovaško nepisan sporazum. Ako Poljska še ni v Mali antanti, prihaja v glavnem od tod, ker mora rešiti še vprašanja, ki so vezana na njeno geografsko situacijo. Uspešno pa je Češkoslovaški, da je utrdila s Poljsko vezi solidarnosti in sodelovanja, treba rešiti še nekatere manj važne, vendar pa delikatne probleme. Napram Madžarski je pripravljen dr. Beneš, kakor poroča dopisnik »Observerja«, storiti enako, kakor je storil napram Avstriji. Madžarska naj poskrbi potrebna jamstva, podpiše ženevske protokole in varstvo sosedov in v svoje varstvo, potrebna je dopolnitev k razoroženju Madžarske, na kar bi se veselile lahko zedinile za posojilo Madžarski pod pogoji, kateri bi se po prej predložili v pogled Mali antanti.

Že iz teh kratkih poročil je razvidna obsežnost dr. Beneševih poti v London in v Pariz. Včne zadeve širokega pomena za sedanost in bodočnost Evrope so se razpravljale v navzočnosti dr. Beneša, katerega Angleži in Francozi osebno visoko cenijo poleg tega, da gledajo v njem zastopnika porajajoče se vzhodne slovanske sile. Z dr. Benešem hodi po zapadu slovanska bodočnost in kaže se, da polagoma sicer, toda gotovo korakamo na pot slovanskega združenja. Dr. Benešev trud po zapadu je svetel in impozanten. Govorilo se je celo o njegovem posredovanju med Angleži in Francozi. »Petit Journal« piše, da se sicer ne more govoriti baš o posredovanju, toda umesten je izraz: prizadevanje za zblizanje, katero je izvršil dr. Beneš pri vladah v Londonu in v Parizu. Ugledni francoski publicist Philip Millet izvaja v »Prager Presse«, da se ne sme pozabiti, da v resnici v sedanem položaju ne predstavlja temne točke manjkajoči sporazum med Francijo in Anglijo, ki se upostavi prej ali slej, marveč odsotnost vsake dobre volje, kakor se to danes ugotavlja za Berlin. Ako Nemčija sama ne more storiti potrebnih radikalnih sklepov, potem mora kdo iz zunanosti prevzeti nase nalogo, da je pokazuje smer. Tostvarno bi se dalo upati, da bi mogel dr. Beneš prevzeti to neobhodno potrebno vlogo. V Evropi ni državnička, do katerega bi imela skupnost javnega mnenja v Franciji boljše zaupanje.

Tako visoka je danes dr. Beneševa vrednost. Zato pa zvane posebno pomirljivo njegove besede, da po razgovorih v Londonu in v Parizu presoja položaj optimistično in da vidi različno možnost sporazuma. On je brez ovinkov v obeh mestih priporočal zblizanje in pokazal na najneugodnejše posledice razdora. Sicer pa ima napram od časa do časa se pojavljajočemu angleško-francoskemu sporu najbrže popolnoma prav že omenjeni publicist Millet, ki pravi, da je versailleska pogodba nekatere vrste veriga, ki veže Anglijo s Francijo in obratno in ki onemogoča vsak prelom antante. Nikaka izolirana akcija Anglije ali Francije ne more dati pozitivnega rezultata, da ne bi izzvala direktnega konflikta s pogodbo, ki je za Anglijo, kakor tudi za Francijo magna cartha sedanje dobe.

Tako pač se ni bati nikake katastrofe z zapada, in da je ne bo med nami, se moramo trdno držati mirovnih pogodb. Poincare je v svojem velikem govoru v Senlisu 15. t. m. polagal pravo važnost na mirovne pogodbe, naglašajoč, da potresti eno mirovno pogodbo pomeni potresti vse druge. Slabejša države bi zahtevale, da se jim dajo najgini stvarmi ravno to uborno živinče pritegnilo mojo pozornost nase. Počas in sopihaje se je povzpela na višino. Nato je padel moj pogled na voznička, ki je skrivno sedel na kozlu, in koncem koncev tudi na mladega moža, ki se je ves razburjen sklanjal skozi okno in ravno dajal vozarju naročila. Vsi so bili brez dvoma in čudovito živi.

Vse je spet oživele. Je bilo vse le optična prevara? Je li mogoče, da je bil ta doživljaj strupenega etra le grozljivčav sen? Za trenutek bi skoro verjel tej hipni domnevi. Tedaj pa sem se slučajno ozrl na svojo roko, na kateri se je stvoril mehurček, ki je nastal pri vlečenju vrvi v zvoniku Marijine cerkve. Vse je bilo torej do konca resnično. Pa zopet je svet vstal, življenje se je v enem samem trenutku in z vso močjo povrnilo na zemljo. Ko sem tako opazoval vso okoliščino, sem vse povsod videl gibanje; vsakdo je začel nadaljevati tam, kjer je bil nenadoma prekinjen. Tako na primer oni športniki. Ali je bilo mogoče misliti, da so spet ravnodušno igrali dalje? Tam je suval mlad mož žogo proti cilju in tam jo je gruča hotela vloviti. Delavci na polju so se zopet podali na svoje delo. Deklica je popravila otroka v vozičku in odpeljala otroka naprej. Nehote je vsak povzel število tam, kjer mu je padla iz rok.

Conan Doyle:

26

Razpad in vstajenje svetovja.

Roman.

VI.

Vstajenje.

In zdaj sledi zadnje poglavje te izredne pustolovščine, ki je imela velikanski pomen ne samo za posamičnikovo življenje, temveč za celokupno človeštvo. Kakor sem že ob pričetku svoje povesti omenil, se dviga ta dogodek nad vse dosedanje zgodbe kakor ogromna gora nad ponižnimi grički ob svojem vnožju. Naše pokolenje je bilo izbrano, da ga doletita ta čudovita, svojevrsna usoda in da se iz teh skušnjaj kaj nauči. Kako dolgo bo trajal ta blagodejni vpliv, kako dolgo bo človeški rod ohranil poniznost in vdanost, ki si jo je pridobil v teh doživljajih, bo pokazala bodočnost; toda lahko domnevamo, da na zemlji ne bo nikdar več tako kot je bilo poprej. Nič ne more popolnoma in na široko premeriti, kako nevedni in slabotni smo in da smo vsi v nevidni božji roki. To pa šele čutimo takrat, kadar se ta roka nad nami sklepi in nas hoče razdobliti. Takrat je smrt plahutala takoj nad nami, sedaj pa vemo, da se more povrniti vsak hip. Res je, da temna senca nastane naša duša, toda ne moremo tudi

zanikati, da je ravno pod to senco se zbudilo v nas čustvo dolžnosti in resne odgovornosti, da je vskilo pravilno cenjenje smisla in cila življenja, nadalje resno stremenje po višjem razvoju in plemenitenju in da se je po takih veljanskih dogodivščinah vesoljni človeški rod pomaknil na višjo stopnjo popolnosti. Če pa se je svet po tem spoznanju zresnil, pa vendar ni postal zavoljo tega kraj nesreče in žalosti. Čisto gotovo pa smo si na jasnem v tem, da so modrejše in plemenitejše zabave sedanosti mnogo globlje in pa pametnejše, kakor pa nesmiselno vltavanje in poletavanje prejšnjih časov za razvedril, časov, ki so šele pred kratkim minili in ki se vendar zdijo silno daleč in skoro neresnični. Nekdanji prazni dnevi življenja, ki so potekali v brezplodnih obiskih in še brezplodnejših razpravljanjih, potekajo sedaj v imenitnih slavnostih, ki krepijo dušo in telo; dvigajo srca kvišku dan za dnem, razveseljujejo se nad sijajnim loščem zdravja, je izginila vsa nekdanja mrklost, ki je zasenčevala v davnih dobah trpljenja polne in žalostne obraze človeških postav.

S splošnimi in zelo razširjenimi in nad vse priljubljenimi dobrodelnimi ustanovami se je še povprečniško življenje razbotalo v čudovitem cvetenju mladih starih časov.

Mnenja o tem, kdaj in kako in pod kakšnimi pogoji ter na sploh v kakšnih okoliščinah se je vršilo to veliko prebujenje, so zelo različna. V splošnem menijo, da se je brez ozira na geografsko razločnost ur vpliv strupa ravnal po krajevnih posebnostih. Gotovo je, da se je v vsakem okraju vstajenje zgodilo ob istem času, mnoge priče izpovedujejo, da je časomer v Big-Benu kazal točno deset minut čez šest. Predsednik kraljeve zvezdarne v Greenwichu je ugotovil čas šeste ure in dvajset minut. V našem slučaju ne more biti prav nobenega dvoma, kajti jaz sem sedel s Challengerjem v svoji pisalni sobi z natančnim kronometrom pred seboj in bila je ura ravno četrt na sedem.

Bil sem duševno izredno potr. Splošni vtis grozovitih prizorov, ki so se odigrali pred mojimi očmi, je kakor mora jahati po moji duši. Ker sem izredno zdrav in nepopisno čil in nad vse vesel življenja in njegovih radosti, je tako depresija nekaj nad vse redkega. Kot pravi Irec se je navadno še v mračnih trenutkih vame ukradel svetel žarek upanja ali kakor tudi sicer pravimo: življenjske svetlobe. Trenotno se mi je zdel položaj brezupen, brez izhoda, brez svetlih luči, in sem bil kakor se izražajo glasniki zida svetli šokotani, ali ka-

kor pravijo tudi njim slični zemljani »samoten kakor nepokošen cvet«. Drugi so se nahajali v spodnjih prostorih in so kovali načrte za bodočnost, jaz pa sem sedel pri odprtem oknu, opiral z roko glavo in sem premišljeval naš žalostni in objokavani vredni položaj. Ali bomo mogli sploh živeti naprej? To vprašanje me je mučilo med vsemi. Ali pa je tudi mogoče živeti na popolnoma mrtvi zemlji. Ali nas ne bi po strogih fizičnih zakonih, po katerih, kakor vam je gotovo znano, privlačujejo večja telesa manjša, in sicer vsepovsod, na vseh krajih in pod vsemi nebesi, nas pritegnila neznana daljina sila v kraljestvo teme in čudovitih okolišev. Na kakšen način se bo vse to izpolnilo? Kaj nas bo strupeni veletok še enkrat zagrmil? Ali ne bo zemlja zapadla neobhodnemu in neizogibnemu razkrajanju? Ali pa bosta mogoče strah in brezupnost položaja razrušila naše duhovno ravnanje? Truma blaznikov na mrtvi zemlji! O, groza! Ravno sem odmotaval te zadnje misli, ko me je zdrnil hladen hrup na cesti in sem pogledal skozi okno. Staro kljuse, vpreženo v droško, se je pojavilo na gričku! Istočasno sem tudi slišal pitčije žgolenje in je prihajal do mojih ušes kašelj na dvorišču, zavedel sem se, da se je pokrajina pred menoj začela prebujati. Spomnil sem se, da je med vsemi dru-

močnejši izmed premaganih držav dovoljene prednosti. Mirovna pogodba bi bila ogrožena in ž njó tudi naši prijatelji v Čehoslovaški in Jugoslaviji. Ko Francija brani svoje pravice, brani tudi pravice svojih zaveznikov, in ko drži po koncu pogoje za mir, vzdržuje tudi mir sam. Tako dela v interesu vsega človeštva. Dr. Beneš je zastopniku lista »Figaro« izjavil: Jaz sem bil, sem in ostanem prepričan pristaš izvedbe mirovnih pogodb. Podpis na pogodbah je svet.

Po vsem tem utegne biti sestanek v Sinaji izredne uspešnosti. Kaka važnost se mu pripisuje, nam priča tudi stari naš znanec general Bencivenga, ki v ozadju zadnjih dogodkov vihti svojo sabljo proti Balkanu, ključ na okup, po lausanskem miru, Turke, Angleže in Italijane. Bencivenga propoveduje potrebo zveze med Turki, Angleži in Italijani proti Franciji in proti Mali antanti, »proti onim slovanskim narodom, kateri prej ali slej podajo svojo roko Rusiji za pohod na Carigrad« ...

je tudi o tej priliki izkazali vojski in mornarici. Vas prosim, da ste uverjeni o naši neomahljivi veri in udanosti in da blagovolite sprejeti naš pozdrav z dragim nam vzlikom: »Živel naš vzvišeni vrhovni poveljnik Nj. Vel. kralj Aleksander I.«

Kraljeva zahvala.

— Bled, 20. julija. (Izv.) Nj. Vel. kralj Aleksander I. je odgovoril na brzojavko ministra vojne in mornarice generala Pešiča takole:

Čehoslovaška naj posreduje med Italijo in Jugoslavijo.

— Praha, 21. julija. (Izv.) Predsednik dr. Masaryk je včeraj v daljši avdienci sprejel Kamila Castiglione, »Tribuna« pripominja k tej avdienci, da ima vrlo političen značaj. Avdiencia italijanskega finančnika je pomembna ker je Castiglione za časa tedanjega predsednika vlade Tusarja na konferenci v Portorose l. 1920. s svojim vplivom pripomogel k vzpostavitvi pri-

»Z zadovoljstvom sem prejel poročilo, da je v narodni skupščini definitivno sprejet zakon o ustroju vojske in mornarice. Ob tej priliki izrekam Vam najtoplejšo zahvalo in priznanje na dosedanjem Vašem trudu in naporu, da so ustvarjeni temelji za razvoj naše vojske in da je doseženo izboljšanje gnotnega stanja oficirjev in podoficirjev, kar mi je bilo toliko pri srcu. S tem zakonom ni udarjen samo gotov temelj naši vojski, temveč je dana naši domovini najmočnejša garancija za mir, katerega imamo čuvati.«

Telefonska in brzojavna poročila Parlamentarno delo.

Nove težkoče za razvoj mirnega parlamentarnega dela. — Srednješolski zakon. — Železničarska službena pragmatika.

— Beograd, 21. julija. (Izv.) Narodna skupščina hiti v kompetentnih odborih z razpravami, da bi se še pred parlamentarnimi počitnicami pod streho spravili najnujnejši zakoni. Nastale so gotove tehnične ovire, ki silijo na to, da bo morala narodna skupščina zasedanje nekoliko podaljšati. Temeljite razprave o uradniškem zakonu v zakonodajnem odboru so se zelo raztegnile in je bila zbornica primorana, da se vsaj danes v odboru končno veljavno reši uradniški zakon, predložiti plenarnu sejo na ponedeljek. Ta dan se ima določiti dnevni red za ostalo dobo zasedanja do pričetka parlamentarnih počitnic. Tehničnim oviram, rednemu in hitremu poslovanju narodne skupščine pa se je pridružila še zunanja ovira, prihodnji teden namreč nastopi velik muslimanski praznik »bajram«, vsled česar zapuste Beograd poslanci džemijeta in poslanci muslimani.

Tekom včerajšnjega dneva je imela skupščina kratko plenarno sejo. Na dnevnem redu so bile razne interpelacije. Kratka seja je bila posvečena edino problemu, kako izboljšati ceste, pota in mostove v Srbiji, ki se nahajajo v zelo desolatnem stanju. Tekom debate se je od strani nekaterih govornikov omenjalo, da so ceste v Sloveniji in na Hrvaškem v izbornem stanju, ker so povsem solidno zgrajene.

Razni odbori so včeraj imeli svoje seje, razpravljajoč o predloženih jim zakonih.

Posebni odbor je razpravljal o zakonu za srednje šole. Zelo živahna in mestoma ogorčena debata se je razvila o določitvi, da srednješolski dijak ne smejo biti člani niti verskih niti političnih organizacij. Posl. Ivan Sušnik (kler.) je protestiral proti temu, da se di-

jakom srednjih šol zabranjuje vstop v Marijanske kongregacije. Minister prosvete Marko Trifunović je kratko pripomnil, da ne more dovoliti dijakom vstopa v to kongregacijo, ker je to verska družba, torej v smislu zakona dijakom ni dovoljena. Minister je odklonil Sušnikovo zahtevo.

Živahna je bila debata tudi o političnih organizacijah. Tudi vstop v te organizacije je zabranjen dijakom srednjih šol. V tem oziru so bila zelo zanimiva izvajanja posl. Josipa Reiserja (dem.) in posl. Moskovljevića (zemljorad.) Odbor nadaljuje danes razpravo o tem zakonu.

Drugi odbor, ki razpravlja o zakonu glede službene pragmatike uradnikov in uslužbencev državnih železnic, je imel včeraj popoldne sejo. V razpravi je bilo drugo poglavje zakonskega načrta. Pred pričetkom razprave je posl. Reiser (dem.) predlagal, da se naj osnovne in položajne plače uradnikov prve kategorije izenačijo s plačami oficirjev od 9. do 1. skupine. Sorazmerno naj bi se tudi povišale plače poduradnikov in uslužbencev. Dalje je posl. Reiser predlagal, da se uradnikom v prometni službi radi napornega in nevarnega službovanja prejemki povišajo za 20 do 25%.

Minister soobračaja dr. Velizar Jančević je odgovoril posl. Reiserju, da ne morej sprejeti njegovega predloga, vsed česar so demokratični člani odbora takoj zapustili sejo. Na ta način prihaja vlada v položaj, da bo težko rešiti zakon o železničarski službeni pragmatiki pred parlamentarnimi počitnicami.

Svojo sejo je imel tudi odbor, ki razpravlja o zakonu glede zavarovanja poljedelcev proti toči in povodnji.

Vladina akcija proti Radiću.

Legalna sredstva se uporabijo proti Radiću. — Notranji minister v Zagrebu. — Organizacija akcije.

— Beograd, 21. julija. (Izv.) V parlamentarnih in političnih krogih z veliko pazljivostjo zasledujejo nadaljni razvoj vladine akcije proti Stjepanu Radiću. Živahno se komentirajo najnovejši dogodki v Zagrebu in akcija državnih oblasti proti razdiralnim elementom. Vlada je odločena storiti vse, da se hrvaški ekstremisti potom legalnih sredstev pripravijo do tega, da bodo spoštovali državno avtoriteto in da bodo prenehali z rovanjem proti državi celokupnosti.

Med včerajšnjo sejo narodne skupščine je imel dopoldne ministrski svet kratko sejo. Predmet razpravi je bila notranja politična situacija v zvezi z novimi dogodki na Hrvaškem. Ugotovljeno je bilo, da vse ono, kar se sedaj dogaja na Hrvaškem, more predstavljati direktno nevarnost za državno celoto in njene interese in da se radišega ima sistematično in po gotovem programu vporabljati zakon in zakonita določila, ki so dopustna državi v obrambi za njen obstoj.

— Beograd, 21. julija. (Izv.) Parlamentarna situacija se je tekoma včerajšnjega dneva radi nastopa demokratov znatno spremenila. Demokrati sedaj groze, da zapuste tudi zakonodajni odbor, ako vlada ne upošteva njihovih predlogov k zakonu o uradniški pragmatiki. Tekom včerajšnjega dneva je radikalna večina v zakonodajnem odboru nekoliko popustila in akceptirala demokratke predloge. Demokratje računajo da bodo njihovem vzgledu, zapustiti razne odbore, sledili tudi klerikalci in muslimani. Na ta način bi prišla vladina večina v neprijeten položaj, da bi ostala v skušnjavi brez kvoruma.

Na drugi strani pa je vladi mnogo lažje na tem, da reši vse sedaj narod-

ni skupščini predložene zakone, t. i. uradniški zakon in z njim zvezane zakone.

Ministrski svet je po končani debati o političnem položaju odobril predlog notranjega ministra, da se radi resnosti in važnosti dogodkov na Hrvaškem takoj odpelje v Zagreb ter tam osebno na podlagi jasnih informacij tudi nadaljno akcijo proti Radiću. Minister notranjih zadev Vujičić je takoj po končani seji odpotoval v Zagreb, da vodi kontrolo, kako se izvršujejo vladine odredbe.

— Beograd, 21. julija. (Izv.) Po končani seji ministrskega sveta so se izjavili nekateri člani vlade, da je vlada krepko odločena z vrsto raznih odredb brez vsake sentimentalnosti nadaljevati započeto akcijo proti Stjepanu Radiću. Vlada se bo v boju proti Radiću posluževala vseh na razpolago ji danih zakonitih določb. Po predpisih zakona bo postopala proti Radiću in drugim razdiralnim elementom. Uporabila bo vse, kar zahteva zakonita obramba države in njenih interesov.

— Zagreb, 21. julija. (Izv.) Vest nekaterih listov, da je minister notranjih zadev prispel že včeraj zjutraj v Zagreb, ni bila točna.

— Zagreb, 21. julija. (Izv.) Pomočnik notranjega ministra g. Ranko Trifunović in pomočnik šefa državne policije Dušan Popović sta v spremstvu večjega štaba detektivov prispela v Zagreb. Njiju prihod je v zvezi z novo akcijo proti Radiću in hrvaškim republikancem Radićeve smeri, ki so z njim solidarni. Oba imata nalogo ukreiniti vse potrebno za javno varnost v momentu, ko se ima Radić izročiti v roke sodišča.

globekejšo zahvalo za Vaše prizadevanje, da se je ustvaril ta zakon. Vaše veličanstvo je storilo s svoje strani največ, da smo dobili ta dobri zakon, s katerim ni le podana prava podlaga za uspešni razvoj in ojačenje naše vojne sile, ampak se tudi izboljša gnotni položaj častnikov in podčastnikov. Vsa vojaška sila je srečna, da gre v prvi vrsti največja zasluga za ta zakon Vašemu Veličanstvu, potem kraljevski vladi in narodni skupščini.

Zahvaljujoč se Vašemu Veličanstvu za veliko vneto in prizadevanje, ki sta

PODPIS LAUSANNSKE MIROVNE POGODBE.

— Lausanne, 21. julija. (Izv.) Za torek, 24. t. m., ob 15. popoldne je določen svečani podpis orijentske mirovne pogodbe. Podpis se izvrši v veliki avli univerze.

IZPRAZNITEV CARIGRADA.

— Carigrad, 20. julija. (Izv.) Vrhovni poveljnik zavezniških okupacijskih čet general Harrington in poveljnik turške vojske Edin paša sta določila sporazumno načrt za izpraznitev Carigrada in morskih očin od strani zaveznikov. Edin paša je dal garancije, da ne pride povodom izpraznitve do nikakega incidenta.

RUSIJA PODPISE POGODBO O DARDANELAH.

— Lausanne, 20. julija. (Havas.) Ruski delegati so sporočili, da se sovjetska vlada pridružuje pogodbi o morskih očinah.

Resni nemiri na Nemškem.

Gospodarska kriza na vrhuncu.

— Berlin, 20. julija. (Izv.) Iz Vratislave (Breslau) poročajo: danes ob 3. popoldne so nastali resni delavski nemiri. Nemire izrabljajo neodgovorni elementi za to, da plenijo po trgovinah in razbijajo razne javne lokale. Prišlo je tudi do resnih spopadov. Nekateri trgovine so popolnoma oplenjene. Restavrantni in hoteli so demilirani. Po nekaterih ulicah so povsem izropane vse trgovine. Slika je grozna. Bati se je, da se ti nemiri ne razširijo na vso Nemčijo.

— Berlin, 20. julija. (Izv.) Gospodarska kriza Nemčije je dospela na vrhunec. Položaj je težak. Vlada nima absolutno moči zajeziiti praktično in uspešno val dražnin. Cene živiliškim potrebščinam strahovito in katastrofalno rastejo. To izrabljajo ekstremni elementi proti vladi. Okrepili so se komunisti. Težavni gospodarski položaj Nemčije pa izrabljajo politično tudi skrajno šovinistični nacionalisti. Velenecmi pričakujejo, da se jim posreči udar na ustavo in da vzpostavijo monarhijo. Bati se je, da pride do meščanske vojne. Vlada na drugi strani poziva prebivalstvo, da presoja položaj trezno in da bodi hladnokrvno. Opozarja na težavni mednarodni položaj in na žrtve, ki bi jih morala Nemčija pretrpeti, če dobe vlado v roke ekstremni elementi. Na 29. tm. so komunisti odredili mobilizacijo komunističnih organizacij.

— Berlin, 20. julija. (K) »B. Z. a. M.« piše: Događiti na deviznem trgu v svojem učinku daleč presega neposredno udeleženo krogo. Ne samo, da je prizadeto naše celokupno gospodarsko življenje, marveč nastala draginja in preteča industrijska kriza bo povzročila velike notranjopolitične nevarnosti, ki bodo vplivale na naš zunanje politični položaj. Strah je, da se celokupno devizno vprašanje ne ostane več zgledno v kompetenci državne banke, marveč da energično poseže vmes vlada. Kakor čujemo, so že vrle pogajanja v ministrstvu narodnega gospodarstva, ki jim bo brez dvoma sledilo takoj posvetovanje ministrskega sveta.

— Bratislava, 20. julija. (K. B.) Danes so nastali v raznih delih mesta veliki protidražnjski kravali. Več trgovin je bilo izropanih.

— Bratislava, 21. julija. (Izv.) Pozno v noč, skoraj do polnoči so neprestano trajale demonstracije, povod so organizirane množice ropale in plenile kljub nastopu pomožne policije, ki je rabila orožje. Več oseb je bilo ubitih. Vedno se je po ulicah čulo streljanje. Demolirane so kavarne in restavrantni. Pri demonstracijah je opaziti sistematično vodstvo, ki je organiziralo izgrede. Polnoma oplenjene so zaloge živil, oblačilnice in prodajalne čevljev. Škoda znaša milijarde. Ker so izgredek enotno postopali, je očitno, da vodi izgrede skupina komunistov. Izgrede vodijo komunistične napadalne čete.

Velika politična stavka na Poljskem.

Kritičen položaj. — Krvavi spopadi.

— Lodz, 20. julija. (K) Poljska brzojavna agencija poroča: Včera je prišlo znova do velikih izgradov. Demonstranti so obsnili policijo s kamenjem. Jezdni oddelek policije je končno množico razgal. Iz višjih nadstropij sosednih hiš so padali na policijo strel in kamenje.

— Varšava, 20. julija. (K) Mezdno gibanje poljskih delavcev se nahaja v kritičnem štadiju. Stavke v posamičnih panogah industrije se vedno bolj širijo. V Varšavi je stopilo v stavko 90% kovinarjev. Tudi tekstilna podjetja v okraju Lodza so v nevarnosti, da bodo popolnoma prenehala z delom. Delodajalci predlagajo 50% zvišanje mezd, delavci pa zahtevajo 79%. V zvezi s krvavimi izgredi je notranji minister Klorin odpotoval v Lodz. Tudi v Bialostoku so tekstilni delavci napovedali stavko. Ker je gibanje delavstva postalo zelo resno in preti nevarnost notranjih nemirov, je ministrski predsednik Witos prekinil svoj dopust in odpotoval v Varšavo, da sporazumno z vlado ukrene vse potrebne varnostne odredbe.

— Varšava, 20. julija. (Izv.) Stavka tekstilnih delavcev v Lodzu se je razširila na vso Poljsko. Tekstilno delavstvo je začelo stavkati v Bialostoku, Biali, Haliču in Czenstohovu. Položaj je zelo kritičen. Stavka tekstilnih delavcev se z brzino širi na ostalo delavstvo in je pričakovati izbruh splošne delavske stavke. Sprva stavka gospodarskega značaja je dobila v zadnjem momentu značaj politične stavke. Komunisti zbirajo povod svoje somišljenike in jih hujskajo proti vladi. V Czenstohovu je prišlo do krvavih spopadov med stavkajočimi in policijo. Mnogo oseb je ranjenih.

— Varšava, 20. julija. (Izv.) V Varšavi stavka 17.000 delavcev. V Lodzu je izbruhnila generalna stavka. Položaj je kritičen. Bati se je resnih komplikacij.

RESNOST POLOŽAJA NA POLJSKEM.

— Varšava, 21. julija. (Izv.) Stavka tekstilnih delavcev v Lodzu se je razširila na vso Poljsko. V Varšavi so v stavko stopili kovinari. Celokupno tekstilno delavstvo je v stavki in po tovarnah delo popolnoma počiva. V Lodzu in Czenstohovu je prišlo do resnih in krvavih spopadov. Več oseb je mrtvih, veliko število težko ranjenih. Proglašeno se generalna stavka.

— Varšava, 21. julija. (Izv.) V rudarskem revirju Katowice pripravljajo rudarji generalno stavko.

— Varšava, 21. julija. (Izv.) Stavka ima politično ozadje. »Gazeta Wieczorna« je mnenja, da pomenja delavska stavka generalno atako, ki so jo organizirali v Berlinu proti obstoju poljske republike. V Berlinu je centralno vodstvo te akcije.

ANGLEŠKI ODGOVOR NA NEMSKO PONUDBO.

— Berlin, 20. julija. (K) »K. Z. a. M.« poroča iz Londona: Na včerašnji seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da bo Angleška obvestila zavezniške in centralne države o svoji reparacijski politiki potom treh spomenic. Spomenice bodo nastopile: 1.) Načrt note Nemčiji, v kateri zavzema Angleška svoje stališče napram nemškimi predlogom in zahteva, naj izvedenci ocenijo plačilno sposobnost Nemčije. Po poročilih nekaterih listov bodo sprejeti v noto nasveti glede popustitve v pasivnem odporu. To trditve pa konservativni listi izpodbijajo; 2.) V angleški spomenici bo zaveznikom in Zedinjenim državam obrazloženo, iz kakšnih splošnih vidikov smatra Angleška rešitev reparacijskega problema za mogočo; — 3.) dopolnilna nota zaveznikom, v kateri se pozivajo vlade zveznih držav, naj napišejo svoje opazke k načrtu angleškega odgovora in čim prej sporoče, da-li so pripravljene podpisati angleško noto.

PROSLAVA ITALIJANSKEGA PORAZA PRI VISU. — IREDENTISTICNE DEMONSTRACIJE ZA DALMACIJO.

— Jakin (Ancona), 20. jul. (Izv.) Nacionalno udruženje »Pro Dalmazija« je razposlala po vsej Italiji na svoje delegacije poziv na proslavo spomina na nesrečni dan 20. jul, ko je bilo italijansko brodogradništvo prej 57 let potopljeno. S tem spominom se ima združiti demonstracija za Dalmacijo, ki je bila po rapalski pogodbi odtrgana od Italije. To pogodbo so stvorili na italijanski strani trije židje, ki so takrat vladali Italiji. »Pro Dalmazija« zahteva, da se ta sramota opere z zavzetjem Visa in vse Dalmacije od Kvarnera do Kotora. V Portu S. Giorgio pri Jakinu se služni danes v omenjeni spomin maša, na kar odpeljejo brodovi na visoko morje velik lovorjev venec, ki bo vržen v morje v počast italijanskim pomorščakom, ki so v njem poginili. Napovedane so po raznih krajih demonstracije za neodrešeno Dalmacijo.

NEAPOLSKA DUHOVSCINA ZA MUSSOLINIJA.

— Neapoli, 20. jul. (Izv.) Ker je predsednik Mussolini pripravljen ugoditi nekaterim zahtevam predloženim s strani neapoljskega zastopstva, kar obeta zboljšanje zelo neugodnih tukašnjih razmer, je organiziral list »Il Mattino« splošno ljudsko glasovanje za udanost Mussoliniju. Posebno živahno se je zavzela za glasovanje v mestu in vsem okraju duhovščina, ko razdeljuje po vseh zakristijah glasovnice med ljudstvo. Udanostno izjavo Mussoliniju je med prvimi podpisal neapoljski nadškof in kardinal.

VIDEMSKI PREFEKT V VIPAVSKI DOLINI.

— Gorica, 20. julija. (Izv.) Videmski prefekt Pisenti je obiskal Vipavsko dolino. Bil je v Renčah, Gradišcu, Dornbergu, Ribemberou, Sv. Križu, Vrtnovicu, Crmčah, Ajdovščini itd. Spremljal ga je gorški podprefekt Nicoletti in številni fašisti. Po vseh krajih, katere je posetil, so bili postavljeni majhi s primernimi napisi in povsodi so bili razvešene italijanske trobojnice. Župani so izrekli pozdrave in udanost Italiji. Šolski otroci so peli patriotske pesmi in pozdravljali prefekta po fašistovski z ravno vzdignjeno desno roko ter ga obsipali s cvetjem. Prefekt je povsodi govoril, posebno obsežno na trgu v Ajdovščini pred župani in občinskimi svetovalci ter številnim ljudstvom. Pisenti misli, da voditelj slovenskega ljudstva zasleduje iredentistične nmitje, dočim ljudstvo samo premotriva situacijo realno in hladno ter se hoče mirno priključiti veliki italijanski družini (potujčiti).

PRED REKONSTRUKCIJO BOLGARSKE VLADE.

— Sofija, 21. julija. (Izv.) Prvotna ideja zedinjenja vseh meščanskih strank, ki naj bi tvorila močan blok proti zemljoradniškokomunistični opoziciji in zanesljivo oporo nove vlade, se je izjalovila. Dočim so podeželski pristaši naprednih strank odločili za zedinjenje, je naletela ta akcija v Sofiji na resne ovire, ki dokazujejo, da baa meščanski krogi še niso dorasli današnji situaciji. Pri pogajanjih je prišlo do bistvenih protislovij med radikalno in narodno-napredno stranko in sicer glede programa in taktike napram socialistom. Ker je torej vprašanje enotne meščanske fronte izgubilo vsako realno podlago, je takozvanj narodni pakt prevzel iniciativo za zedinjenje narodno-liberalne in uledinjene stranke ter skupine okrog narodnega pakta v eno stranko. Ako bo dosežen med temi strankami sporazum, bo rekonstruiran tudi kabinet. Ministrski predsednik Cankov je nasprotnik koalicijske vlade in zagovarja homogeno narodno vlado. V slučaju uspešne končane akcije teh treh skupin bi tvorjen enoten narodno-napredni blok in vlada bo sestavljena samo iz članov tega bloka.

UMOR MEHIKANSKEGA GENERALA VILLE.

— Pariz, 21. julija. (Izv.) Kakor poroča »Havas« iz Meksike, je bil general Villa, bivši predsednik republike, včeraj umorjen. Umoril ga je njegov tajnik, ki so ga pozneje Villovi pristaši linčali. Došlo je nato do krvavih spopadov med obema strankama, v katerih je bilo 100 umorjenih, osemna ranjenih.

Politične vesti.

»Politična linija« — to je najnovejša in najmodernejša parola naših klerikalcev. In ta linija je baje tako jasna in odločna, kakor bi jo zamenjal pri vseh takozvanih »naprednih« stranah. Tako piše danes po zadnjih Radičevskih dogodkih in uspehih grozno občipani »Slovenec«. Zategadelj seveda pridriha po političnih farizejih s svojim pravim parlamentarnim taktom, katerega se naš list, poslanec Pucelj in dr. nikakor ne naučiti. Centralistični centralisti, otroci demagogije, izdajice in klečepalnice itd. itd. S takimi rožicami si potresa dr. Korošec svojo trnjevo pot. Svojo »politično linijo« v Kanoso. In prav nič nimamo proti temu, če ga v tem sedanjem stadiju povzdigujejo njegovi politični postrežeki s svojimi pesmi v evropskega politika, zlasti od celjskega tudi evropskega shoda. Na vsak način je doba hujkanja pri kraju za Radiča in najbrž tudi za dr. Korošca. Radi tega pričakujemo, da bo pokojni »Slovenec« odslej še strastneje razbijal po zastalem »Slov. Narodu«, ker pač ne moremo slediti Koroševi labirintski programatični politiki, hujskajočemu ličemerstvu in katoliško-političnim komu biacijam. Vkljub vsemu temu zmerjajo pa bodo naši klerikalci kmalu obrnili svoje črne plašče po novem vetru, če jih ta nova sapa sploh ne odnese popolnoma, kakor bi njihova nepoštena načela že davno zaslužila.

»Radič — narodni izdajalec. Italijanski novinar Vittorio Fascetti je te dni posetil Stepana Radiča in od njega prejel za »Giornale di Roma« daljši intervju, iz katerega posnemamo v informativne svrhe nekatere markantne odstavke. Koj v začetku pride neizbežni lapid proti vladarju: »Kako naj priznamo avtoriteto vladarja, ako tega vladarja odklanjamo in ako smo razglasili svojo republiko?« Dalje je Radič tolmočil italijanskemu novinarju, kako so Hrvati mogli za časa versailleske mirovne konference govoriti Evropi samo preko italijanske delegacije, ki edina je razumela položaj na Hrvatskem in kako so mogli edino preko te delegacije dostaviti mirovni konferenci spomenico s stotisoč podpisi, v kateri so zahtevali neodvisno Hrvatsko. Tudi o revoluciji je Radič bleknil italijanskemu novinarju: »Ako bi se hoteli pobuniti, bi to mogli storiti. Vojnikov nam ne bi manjkalo. Z nami je velika masa naroda po mestih in selih. Kakor so naši pristaši, skoro cela Hrvatska, z nami v obrani naše nezavisnosti, tako bi bili z nami tudi na bojnem polju. Toda tega ne storimo, ker okolnosti niso povoljne in ker ne moremo opustiti temelja našega sporazuma, ki je bitno mirotvoren.« Dalje je Radič dal istrskim Hrvatim in primorskim Slovincem to-le plusko: »Popolnoma razumem stremljenje Italije, da si zavaruje svoje strateške granice.« Itd. Na ta način se je g. Radič razgovarjal z italijanskim novinarjem in ga na koncu še prav debelo potegnil, ko mu je zahteval, da je hrvatska ljubezen do Italije mnogo večja, nego tradicionalna srbska in da je srbski militarizem mnogo opasnejši, nego pruski, katerega bi se mogla Italija ubraniti samo, ako na svojih zapadnih mejah ustanovi mirotvorno, nezavisno, nevtarhalno hrvatsko seljaško in človečansko republiko. Tudi v tem novem intervjuju je toliko zlobe, protidržavnega mišljenja, hlinjenja našemu najhujšemu sovražniku Italiji, blatenja jugoslovenske države, da človek ne ve, ali spada Radič pred sodišče ali pa v Stenjevec oziroma naš Studenec.

Tudi klerikalni poslanci pridejo pred sodišče. Imunitetni odbor je na svoj zadnji seji razpravljati tudi o predlogu ministra pravde, da se nekateri klerikalni poslanci izročijo sodišču radi raznih fiskalnih in drugih deliktov. Imunitetni odbor je sklenil ugoditi predlogu ministra pravde ter se izročijo sodišču poslanci Vlad. Pušenjak, ki je obenem odgovorni urednik »Straže« in »Slovenskega Gospodarja«, najzloglasnejši slovenskih revolveržurnalov, dalje posl. Ivan Sušnik in Ivan Stanovnik. Zanimivo je, da obtožbu okrožno sodišče v Mariboru posl. Pušenjaka tudi radi zločina po členu 1. IV. zak. o zaščiti države, ker je Pušenjak kot odgovorni urednik »Slov. Gospodarja« priobčil dne 9. novembra 1922. drzen in zloben napad proti naši vojski.

Stajerski nemški poslanec se izročil sodišču. Imunitetni odbor je sklenil izročiti nemškega poslanca in urednika »Cillier Zeitung« Frana Schauerja sodišču. Proti njemu je namreč vložil grof Egonomo tožbo radi žaljenja časti po § 491 kaz. zak.

Stalnost državnih uradnikov. Dne 1. oktobra, kakor smo že javili, stopi v veljavo novi uradniški zakon. Na zadnji seji je ministrski svet razpravljati tudi o predhodnih odredbah. Sklenjeno je, da se začasno dne 1. oktobra ukine stalnost državnih uradnikov za dobo treh let. Dosluženi uradniki se upokojuje. Za ves ta čas pa bodo veljale določbe člena 76. srbskega zakona o državnih uradnikih.

Gospodarstvo.

Novosadska blagovna borza 20. julija. Novi Sad, 20. julija. Na produktivni borzi notiralo: Bačka pšenica 77/78 kg. 3 vag. 412.50, nova bačka 78/79 kg. 13 vag. 375—382.50, nova bačka 100% kasa 10 vag. 355, bački ječmen 64/65 kg. 4 1/2 vag. 295—300, srbski, pariteta Beograd, ponudba 270, bački oves ponudba 315, bačka koruza, 5 vag. 300, bačka 4% defektna 2 vag. 300, banatska, defektna 2 vag. 240—250, bačka moka »0« 2 vag. 650, »2« 1 vag. 595, »5« ponudba 590, »6« 2 vag. 475, »7« ponudba 416, »0« ponudba 660, bački otrobi v jutenih vrečah 1 vag. 155. Tendencja mlacna.

Svinjski sejem v Mariboru. Na svinjski sejem dne 20. julija se je pripeljalo 85 svinj. Kupčija je bila slaba ne samo radi pičle udeležbe prodajalcev in kupcev, nego tudi radi pretiranih cen in vremena. Cene v kronski veljavi (v oklepajih cene zadnjega sejma): mladi prašiči, 6 do 6 tednov stari, komad 800 do 1100 (800 do 1100), 7 do 9 tednov stari 1600 do 2000 (1200 do 2000), 3 do 4 mesece stari 2800 do 3000 (2300 do 3000), 5 do 7 mesecev stari 4800 do 5300 (4800 do 5200), 8 do 10 mesecev stari 5600 do 5800 (5400 do 5800), eno leto stari 7000 do 8000 (7500 do 10.000). Kilogram žive teže 90 do 100 kron, kilogram mrtve teže 110 do 125 kron.

Žitni trg. Minuli teden je bila tendencja popustljiva. Postavno bačka postala notirajo: pšenica stara 4.10, nova promptna 3.90, moka »0« 6.50, koruza 3.05, oves 3.15. V Ljubljani notirajo: moka »0« 7.25, »2« 6.85 »3« 6.15, »4« 5.60, »7« 4.—, koruza 3.60, oves 3.75.

Državna borza dela. Pri vseh »Državnih Borzah Dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptutu in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 1. julija do 7. julija 1923 dela 234 moških in 140 ženskih delovnih moči. Delodajalci so pa iskali 112 moških in 54 ženskih delovnih moči. Posredovanj se je izvršilo 112. Promet od 1. januarja do 7. julija 1923 izkazuje 28.738 strank in sicer 13.209 delodajalcev in 15.529 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 6.432. Dela iščejo: kovači, kleparji, stavb. in str. ključavničarji, mizarji, čevljarji, krojači, šivilje, natakarice, peki, mlinarji, mesarji, slugarje, pisarje, moči, vajenci, valjenke itd. — V delo se sprejemajo: švedelari, rudarji, vinčarji, drvarji, pietarji, šivilje za perilo, tesarji, slaščičarji, črtničarji, oglatarji, služkinje, kuharice, vajenci itd.

Avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt. Dne 9. avgusta t. d. se vrši v veliki dvorani Oesterr. Ingenieur- und Architekten-Verein (L. Eschenbachgasse 9) izredni občni zbor imenovanega zavoda, ki bo sklepal o spremembi § 68 pravil Delničarji, ki žele udeležiti se tega zbora, morajo najkasneje do dne 26. julija 1923 položiti svoje delnice s kuponom. V Ljubljani je položno mesto: Kreditni zavod za trgovino in industrijo. Na vsakih 25 delnic odpade en glas.

Trgovski stiki s Švicco. Ponovno-krat se je pripetilo, da so jugoslovenski trgovci stopili v poslovne stike s švicarskimi trgovci, o katerih se je posneje pokazalo, da niso realne in solidne osebe in so zbog tega imeli naši trgovci znatne gmojne škode. Gre tu navadno za nesolidne elemente, netrговce, ki se spuščajo v spekulacije in ne zaslužijo, da se z njimi navežejo poslovni stiki. Da se zavaruje naše trdnice pred takimi elementi, kakor tudi, da se obrani prestiž solidnih švicarskih trgov, prosijo švicarski konzulat v Zagrebu, da se vsaka trdnica, katere hoče stopiti v trgovske stike z nepoznano švicarsko trdnico, prej informira pri konzulatu o zanesljivosti švicarske trdnice. Švicarski konzulat v Zagrebu ima seznam vseh protokoliranih švicarskih trgov in more tudi v najkrajšem času dobiti vse podrobne informacije o vsaki švicarski trdnici.

Da je naš izvoz krenul na krivo pot, izjavlja »Jug. Lloyd«, navajajoč skrb finančnih krogov v Beogradu, ki živahno komentirajo delstvo, da more izvoz v državo s slabo valuto prinesiti le škodo. Treba se ozreti le na avstrijsko tržišče. Tako je kazalo neki dan švicarsko tržišče v St. Marxu to-le sliko: na trgu je bilo 1538 debelih in 311 mladih svinj iz Jugoslavije, dočim je bilo iz Avstrije, Madžarske, Romunije, Poljske itd. samo 500 poldebelih in 690 povsem mršavih. Poprej je bil izvoz precej časa orientiran v dežele z dobro valuto.

Praktičen pouk o vzgoji in pooblaščenju vrtnic priredil Sadijski in vinarско društvo v soboto, dne 28. julija ob 17. polpodne na vrtu g. viš. sadijskega nadzornika Humeka v Tobačni ulici 21.

Dobava sene in slame. Dne 28. julija t. d. se bodo vršile ofertalne licitacije glede dobave sene in slame pri Intendantur Dravske divizijske oblasti v Ljubljani za garnizijo Ljubljana, pri vojnem okrogu v Celju za garnizijo Celje, pri vojnem okrogu v Mariboru za garnizijo Maribor in pri komandi mesta v Slovenski Bistrici za garnizijo Slovenska Bistrica. Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Prodaja ladje. Pri oddelku za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 28. julija 1923 ob 11. ustiha ofertalna licitacija za prodajo ladje »Vulkan«. Natančnejši podatki glede licitacije so pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani interesentom na vpogled.

Nabava materijala. V pisarni uprave barutana v Kamniku se vršijo ofertalne licitacije in sicer: 1.) 10. avgusta 1923: glede nabave 100 kg ploščatega železa ter 350 kg okroglega železa v različnih debelinah; 2.) 11. avgusta 1923: glede nabave 60 m² šip za okna; 3.) 13. avgusta 1923: glede nabave 10.000 komadov leskovih obrobov; 4.) 14. avgusta 1923: glede nabave 50 kg bele barve (suha), 200 kg črne barve garantol, 80 kg črne (dvakrat k. namaga), 30 kg minijuma (subega), 50 kg krita na okna in 25 kg terpentina. Natančnejši podatki in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani in interesentom na vpogled.

Kultura.

Dr. Václav Burian:

OB 150-LETNICI JOSIPA JUNGMANNA.

Dne 16. t. m. je češki narod slavil spomin svoje velikega buditelja Josipa Jungmanna, ki se je rodil prav pred 150 leti v Hudlicah na Češkem. Po dovršenih študijah je leta 1799 postal srednješolski profesor v Litoměřicah, ki so še takrat bile večinoma češke, kjer je že med dijaki deloval v duhu narodnega prebujenja, poučujoč jih v češkem jeziku. Leta 1815. je odšel na akademsko gimnazijo v Pragi, kjer je leta 1834 postal njen prefekt. — Za ljubljanskega bralca bo tukaj morda zanimivo izvedeti, da je v letih 1838—1842 služil pod njegovim vodstvom na akademski gimnaziji tudi poznejši ravnatelj ljubljanske gimnazije, odlični Ivan Nežáček, ki je v letih 1852—1862 tako uspešno deloval med ljubljansko mladino vzgajajoč jo v narodnih in slovanskih idejah velikega Jungmanna.

Ko je Jungmann prišel v Prago, je bil že znan kot oče novorojenega pesniškega jezika, ki oja je ustvaril ne samo s svojimi izvirnimi temveč s svojimi uglednimi prevajalskimi deli iz svetovnih literatur, in je takoj postal glavni organizator in vodja vsega narodnega in literarnega gibanja. V praškem centru je se lažje vplival na mlajšo generacijo, ki se mu je pridružila z vsem zapažanjem, s čim je zavladala v češkem preporodnem procesu nova romantična struja, ki je večkrat bila v vodilnem razpору s starejšo preporodno generacijo Dobrovského. V zvezi z tem je bil v raznovrstnem filozofskem temelju obeh smeri. Dočim sta Dobrovski in njegova šola bazirala na racionalistični podlagi prosvetljenega jezika, dočim je Dorovski bil skeptik Voltairevega značaja, zidajo Jungmann in njegovi somišljeniki na idejah nemške in francoske romantike. Na tej podlagi je Jungmann tudi dočel ves program buditeljskega delovanja svoje epohe. Smer in vsebino tega programa mu je diktirala vodilna narodna in slovanska ideja, ki jo je podedoval od prve preporodne generacije s Dobrovskim na čelu in kateri si je prilagodil svojem filozofskemu pojmovanju. Tako je v smislu romantične filozofije, zlasti pod močnim vplivom Herderjeve teorije in poljskih romantičnov ustvaril prvi program češkega prebujenja: proti hladnemu razumu prve generacije je postavil žarčič čuti; proti skeptičnemu racionalizmu je vzbujal pesniško navdušenje; proti aristokraciji značaja prosvetljene dobe je naglašal demokratičen in najširšem pomenu te besede; proti prosvetljenemu kozmopolizmu in ozkemu teritorialnemu rodoljubstvu je napovedoval nacionalizem, čigar vsebina mu je obstajala v posebnih skrbih za povzdigo materinskega jezika ter v močni slovanski ideji, ki je tvorila najširšo bazo njegovega buditeljskega programa vobče.

Ta svoj buditeljski program je popolnoma razložil že 1806. leta v člankih »Dvoji razumljivosti. O jeziku češkem«, ki jih je priobčil v 1. letniku Nejedleže časopisa »Češki glasnik« na str. 43 in 321. a. Zida ga v duhu romantične na čustvu, na ljubezni. Domovina ne pomeni več zanj samo rojstni kraj, temveč živi materinski jezik in pripadnost ljudstvu, ki ga združuje, isti jezik, ista kri ter enaka usoda življenja. Ljubezen do domovine torej zanj pomeni ljubezen do jezika in ljudstva; k njim se torej mora odnašati vse buditeljsko delo. Izloščati in povzdigniti svoj jezik, pripomni km k vsem njegovim pravcam v književnosti in javnem življenju ter izobraziti z materinskim jezikom ljudstvo — v tem obstoja cilj njegovega buditeljskega delovanja.

In Jungmann je ta svoj program tudi v resnici izvrševal. Ker pa je bil pesniški nadarjen aravaj, kar je pokazal zlasti v svojih pesniških prevodih, je tudi uspel navdušiti za ta namen svojo generacijo, ki ji je s svojim delovanjem pokazal najlepšo pot. Prvi — jezikovni cilj svojega programa je izvršil pravzaprav on sam. Kakor romantična ideologija, je tudi on smatral jezik za najbolj individualni znak narodnosti, ki ga je treba biti bolj varovati in gojiti. Razen tega je bil tudi mnenja, da narod ne pogine, dokler živi njegov jezik. In ker mu je šlo ne samo za vzgojo najširših plasti naroda v materinskem jeziku, temveč tudi za splošni kulturni napredek in nadaljni razvoj češke književnosti, zato se je trudil izloščati narodni jezik in ga povzdigniti na stopnjo književnega. S tem se je pri skeptičnem stališču Dobrovskega in njegove generacije, ki so smatrali češki jezik v njegovem razvoju za dovršen in pripuščali so ga samo v delokrogu ljudskega slova. Tedanji češki jezik, za katerega je že Dorovski dočel čvrste slovnične zakone in ki ga je že prva pesniška šola Puchmajerjeva dvignila iz propada, ni bil še kljub temu sposoben za modern pesniške izraze in za komplicirano umetniško frazeologijo. In zdaj se je lotil Jungmann težavnega dela, celo nasprotnega teoriji Dobrovskega. Prevajajoč na češki jezik pesniška svetovna dela (Chateaubriandovo »Atalo« 1805, Miltonovo Zmbljuni raj 1811, Schillerjeve, Goethejeve in Bürgerjeve balade itd.), je moral deloma ustvarjati nove oblike in besede, deloma si jih izposojevati iz sorodnih slovanskih jezikov, pri čemer se je pokazal odličnega strokovnjaka iz šole Dobrovskega. Na ta način je torej ustvaril novočeški pesniški jezik in s svojimi uglednimi prevodi je tudi odprl češki književnosti nove umetniške in miselne horizonte. Ravno tako marljivo se je trudil za utemeljitev znanstvene češke terminologije, katero zahtevo je slasti propagiral v časopisu »Krok«. Sam pa je za ta namen dal trdno podlago s svojimi znanstvenimi deli iz panoge literarne zgodovine in filologije: s svojo Historijo češke literature (1825) in s svojo poetiko »Slovenec« (1820), v katerih je razen jezikovne strani tudi vložil svoje visoke estetične in vzgojne nazore o pomenu umetnosti in književnosti. S tem vsem je torej in konkretno dokazal in tudi Dobrovskega prepričal, da sta češki jezik in češka književnost sposobni za sodobni razvoj.

Toda s tem ni bilo še njegovo jezikovno delovanje končano. Ustvarjajoč književni jezik je moral čisto iskati v čeških stvorjih, sodobnih in starejših, v čeških dialektih in sorodnih slovanskih jezikih; in ko je s svojimi prevodi obogatil leksikalno stran češkega jezika, ko je s pomočjo svojih prijateljev tudi nabral dovolj gradiva, se je lotil velikega dela, da sestavi besednjak, da bi v njem shranil ves material živega češkega jezika. V metodi se je naslonil na poljskega leksikografa Lindeja, po čigar zgledu je tudi uredil gradivo v abecednem redu in ga preskrbel z nemškimi tolmachenjem.

Njegov petletni Slovar češko - nemški, ki je izhajal v založbi Češke Matice od leta 1834. do 1839., je uresničenje navodil Dobrovskega glede sestave slovarjev. Je to monumentalno delo, pravi studenec živega jezika, ker se v njem razlaga češka beseda v vseh fazah svojega razvoja in s posebnim ozirom na druge slovanske jezike.

(Dalje prih.)

Pogreb polkovnika Vukasovića.

Včeraj ob 15. so prepeljali pepel polkovnika Janka Vukasovića na kolodvor in nato v rodni kraj, kjer ga danes položijo pod dragim mu Čavnom k večnemu počitku v njegov rodni kraj. Velikanski pogreb je pričel, kakšen velik ugled in spoštovanje je užival pokojnik v naši javnosti. Točno ob določeni uri je prota Dimitrije Janković opravil pogrebne molitve, nakar so pevci pod vodstvom pevcev »Pevske Zveze« Zorka Prelovca ubrano zapeli Pavčičevo »Narodno nagrobnico«. Nato so častniki dvignili krsto in jo med častnim spajirjem 6 vojakov s sabljami v roki in pred častno stotnijo ter sviranjem tuborne žalostinke godbe dravske divizije nesli na mrtvaški voz.

Za tem se je formiral veličasten žalni sprevod, ki ga je otvoril oddelk Sokolov z zastavo ljubljanskega Sokola. Zastopano je bilo tudi starejšinstvo »Jug. slov. sok. Saveza« pod vodstvom staroste brata Vladimira Ravnharija, nadalje sta bila navzoča savezni blaginjak brat Kalželj in brat Prošinc. Za Sokolstvom so nesli trije vojaki v žalno ovit krži. Za križem je sledila godba dravske divizije pod poveljstvom kapetana kapelnika dr. Čerina. Za godbo je stopala častna četa voljakov in za temi skupine dobrovoljcev ter zastopniki akademskih društev. Tem je sledil častnik, ki je nosil na črni blazini vsa pokojnikova odlikovanja, red Belega Orla 4. in 5. razreda, red Karađorjeve zvezde, Takovski križec, dve hbrabrostni svetlini in črnogorski križec itd. Vsega skupaj je bilo 17 odlikovanj, ki so nekdo dila njegova junška prava. Za vozom prote Jankovića je sledil dvovprežen voz s krsto. Na vozu so se nahajale vojaške insignije. Štiri vojaki so tvorili spajir na vsaki strani voza. Takoj za krsto se je peljala pokojnikova vdova, za tem vozom so stopali sorodniki in najbližji prijatelji, za njimi skoraj polnoštevilni častniški zbor s komandantom dravske divizije polkovnikom Vučkovićem na čelu. Od njegovi strani je bil dvor. svet. dr. L. Stare kot zastopnik vel. župana. Med drugimi odličnim vojaškimi predstavnikmi sta bila navzoča tudi češkoslovaški vojaški atašé in komandant orožniške brigade v Ljubljani, polkovnik Dragič. Za oficirskim zborom so sledili: zastopnik sodišča višji sodni svetnik Nagode, magistratni ravnatelj dr. Zarnik, kot zastopnik mestne občine, zastopnik delegacije ministrstva financ dvorni svetnik Bonač, policijski ravnatelj dr. Gustin, bivši ljubljanski župan ravnuatelj Peter Grasselli, načelnik narodno-napredne stranke dr. Karel Trtiler, zastopnik »Narodne tiskarne« dr. Ivo Tavčar, dvorni svetnik v. p. M. Gabričević, svet. trg. zbornice v. p. Rohrmann, obč. svetnik Josip Turk, številni člani društva »Soča« pod vodstvom podpreds. fin. svet. J. Cveka, različna društva, korporacije itd. Žalni sprevod je zaključil oddelk voljaštva. Sprevod se je pomikal po Zaloški. Sv. Petra, Miklošičevi cesti, cesti na Južni kolodvor in od tu na kolodvor sam. Povsod, kjer se je žalni sprevod pomikal, se je nabralo številno občinstvo, da izkaže velikemu borcu za jugoslovensko idejo na zadnji poti poslednjo čast.

Na kolodvoru je šest višjih častnikov, med njimi trije polkovniki, dvignilo krsto z voza in jo prenesli pred žalni vagon. Tu je prota Janković opravil zadnje molitve v prekrasnem staroslovenskem jeziku, kičoč »rabo božjemu Janku večnuju pamjate«. V slovo so pevci zapeli še žalostinko »Vigred se povrne«.

Hi krsti je nato pristopil dobrovoljec inženir Fed. Slajmer, ki se je v vznešenem govoru, poslavljajoč se od pokojnika, poslovi:

Dragi Janko! Stotisoč dobrovoljcev, junakov z Dobruške, ruskih poljan in Kajmakčalana se poslavlja danes od apostola vere v bodočnost in svobodo jugoslovenskega naroda. Prisegajo Ti, da bodo zvesto stali na straži, dokler ne bo končano veliko delo osvobodjenja in dokler ne bo svoboda ves naš narod. Z jeklom in krivjo je bilo pisano Tvoje življenje in Tvoj meč pravice nas je vodil po vseh potih do solnčne svobode. Dragi Sokole! Zemeljske Tvoje ostanke zaupamo na tleh svobode. Tvoj duh je nesmrten in tudi na Tvojem skalnatem grobu naj Ti razcvete nageli svobode. Junače Janko, večnaja Ti pamjate!

V imenu Sokolstva je govoril starosta Jugoslov. Sok. Saveza dr. Ravnhar. Izvajal je: Stojimo ob rakvi moža, ki je bil v vsem svojem vzornem življenju blizu Sokolstvu. Ne samo, da smo brata Janka Vukasovića števil v svojih sokolskih vrstah, da ga je bilo diktlo častno mesto podstaroste sokolskega društva v Beogradu, da smo ga bili še pozdravljali kot člana »Društva Sinega« predhodnika Sokolstva na Srbskem — on je bil Sokol po globokem razumevanju, rekel bi po naronskem občutju mladi sokolske, bil je Sokol po srčni čistosti, po svoji zvestosti.

Zategadelj je več kakor samo naša dolžnost, da ob tem trenutku zastavimo svoj korak, da si ključemo v spomin pokojnikovo sokolsko življenje ter ga predstavimo našim današnjim sokolskim mladini.

Mnogo je romal br. Vukasović po širokem svetu, a zanj, za osebnost njegovo sta značilni zlasti dve poti. Ona prva pot, ki jo je bil storil v mlado življenje zapustivši dom in rodno svoje gnezdo. Poslušni je na glas svoje vesti in svojega srca ter pohitel med brate srbske, nudeč jim svojo pomoč v krvavi borbi za svobodo. Tam na bojnih poljanah srbskih je prejel svoj jugoslovanski krst — in postal je ves njihov. Pred pot stoletja je kazal smer poti, ki je po njej hoditi narodu slovenskemu. Pred pot stoletja — brez učiteljev, brez predhodnikov. Vodil ga je njegov čisti Idealizem, vodila globoka vera v zmago resnice in pravice, vodilo njegovo svobodoljublje, njegovo bratstvo, njegovo Slovanstvo — pa nega odločnosti in njegova kreпка voja. To so one rekel bi prirojene mu sokolske lastnosti, ki jih čislamo in občudujemo na njem in ki smo zaradi njih Sokoli ponosni, da smo ga mogli in smeli nazvati svojega brata Sokola.

Današnja pot je poslednja njegova pot. Kam ga vede? Po njegovi poslednji želji tja, odkoder je bil pričel romati v svoji zorni mladosti, domov v zemljo slovensko, tja pod sivi Nanos v solčno dolino Vipavsko. Naj je njemu ta poslednja želja odločno izvrševana, hrepenenja po miru, pobožne ljubezni do rojstnega doma, — nam je ta poslednja pot njegova simbol. Borca za svobodo položijo v domačo grudo, da jo posvetijo svobodi. Rod za rodom naj bodi čistit in molit to posvečeno relikvijo, dokler tudi Tebi brat Janko ne vstane pesnik ter Ti kot zahvalno pesem zapoje: »ena se tebi je želja spoila, v zemlji svobodni da trpuje jezik. In ko Ti tudi mi ključemo svojo »večna pamjate«. Te prosimo, da ponesesh te zemljici, ki si jo tako priščno ljubil, naše jugoslovenske in sokolske pozdrave.

Po dr. Ravnharjevem govoru se je sokolski prapor poklonil manom pokojnika. Godba je zaigrala žalostinko, častniki pa so dvignili krsto v vagon, ki popelje Vukasovića pepel počivat v rodno grudo. V tem hipu je častna stotinja oddala poslednji salut.

OTVORITEV »SOKOLSKEGA DOMA« v Dolnjem Logatcu je dne 5. avgusta t. l.

Dopisi.

— Z Bleda nam pišejo: Srečni Metličani, sem vzklikni, ko sem bral novico, da se jim bo znanprej brzovlak ustavil v mestu. Mi Bledci ob kolodvoru pa prosimo in prosimo na vse kraje, da bi dosegli to ugodnost, pa nikakor ne gre. To je res cela velika posebnost, da se v svetovnoznanem tovišču ne ustavlja brzovlak. Lani je bilo to mogoče. Prošli smo na ministrstvo in interpellirali so želez. ministra, ki je obljubil ukretni vse potrebno, da se našim željam ustreže. Prošli smo direkijo v Zagrebu in utemeljili svojo prošnjo, pa žal — brzovlak še vedno vozi tukaj mimo našega kolodvora. Mi pa gledamo za njim. Marsikdo bi rad tu ostal za par dni, radi bi ga sprejeli, ali v Beogradu in Zagrebu nimajo toliko uvidenosti, da bi spoznali, da se s tako nagajivostjo promet omejuje, za pa pospešuje v njihovo in našo škodo. Čemu nam reklama, ko tujec k nam ne more priti. Na to ugodnost, da bi se mi domačin mogli voziti z brzovlakom v Ljubljano, se niti ne mišljimo. Smo preveč skromni. Zadnjič je bil tukaj nek višji železniški uradnik. S prstom smo mu pokazali brzovlak, ki je vozil mimo, ne da bi se ustavil. Čudil se je, kakor se čudimo mi in čudijo vse temu velikemu nedostanku. Pisal je takoj pismo na direkijo in potlašil položaj, pa žal, da do danes brez vidnega zboljšanja. Sezona je skoraj na višku. Morebiti bo to dovoljenje prišlo v času, ko bo že prepozno in sezona pri kraju. — Lani sta vozila 2 vlaka več. Eden je hmel zvezo na vlak, ki vozi ob 10. iz Jesenice v Ljubljano, drugi pa je prihajal zvečer ob 10. iz Ljubljane. Letos so nas tudi za ta 2 vlaka prikrašali. Če greš v Mojstrano ali v Kranjsko goro, moreš priti isti dan le z veliko zamudo časa nazaj, kar bi vlak na Jesenicah 10 minut prej odpelje na Bled. Peljati se moraš v Lesce, da prideš ob 10. zvečer domov, namesto ob 3/4. Tako skrbni železnika opravja za nas, ki smo odvisni od tuziskega prometa. Vsako leto je slabše, in če raste nezadovoljnost, je temu kriva železnika uprava, ki tako mačehovski skrbi za nas.

— Iz Rogaske Stlatine nam piše stalni poročevalec zdravilišča: Kakor smo sicer hvaljevali vsakomur, ki se nas iz lastnega nagiba spomni v javnosti, bi bilo vendar želeli, da bi bil vsakdo, ki »prine za pero« o Stlatini in njenih razmerah vsaj kolikor toliko poučen. Nič hudega sicer, če nekdo poroča, da točji v »Aleksandrovo doma« vrla Slovenka tudi »prvovrstnega cvitka«, dasti je bilo to — lani, a lani letos ta hotel v našem velika češka hotelska in kopačiska družba, (obenem lastnica nedavno otvorjene izralnice), ki vodi tam od pretrata sem prvikrat spet na višku stoječo diletčno kuhinjo; manj prijetno je že, če kdo javlja, da je zdravilišče »precej zasledeno«, dasti je par dni poprej izšel v vseh časopisih poziv, naj novot gostje ne prihajajo sem, če si prvi niso zagotovili stanovanja, ki so za prenočišča zasledene celo že vse kopalne kabine. Prav tako je obžalovati netočne vesti bolj politične narave, ki iz delikatnosti čisto ne prenesejo niti popravkov... Sicer pa sezona navzile izrednemu naveli poteka vsakozij gladko in mirno ter je očividno vse zadovoljno s postrežbo i s — cenami. Same tega že majno pričakujemo, da pred »društvenim pletom« g. dr. Čerim čim prej nadomesti — podčastnika. Je vse zamaš: Stlatina je elitno zdravilišče, predstavlja pred tako mnogobrojnim inozemstvom v nekem smislu že naravnost državo in ne gre, da je njena politika, njena — anglistika.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 21. julija 1928.

— **Doli s takšno politiko!** »Giornale di Roma« je te dni objavil razgovor, ki ga je imel njegov dopisnik Vittorio Pascetti s Stjep. Radićem. V tem razgovoru je Radić med drugim, kakor zagotavlja Pascetti s svojim podpisom, podal tole izjavo: »Jaz občudujem Italijane, razumevamo popolnoma njih prireditev, da si zavarnje svoje strategije. Prvotno mi nismo imeli prav napram Italiji, danes pa so vloga zamenjana. Kakor so Francozi čuvali nad usodo Grške, tako bi morali postopati Italijani napram nam. Italijani bi nas morali podpirati v stremjenju, da se osvobodimo, morali bi nam pomagati, zato pa bi jim mi nudili svojo absolutno večno nevtralnost...« Dasi poznamo g. Radića kot moža, ki mnogo govori, pri tem pa nobene besede ne polaga na tehtnico, vendar nismo mogli verjeti svojim očem, da bi mogel samozvani voditelj hrvatskega naroda in ako je v svojih izjavah še tako nepremišljen, podati italijanskemu publicistu izjavo, ki vsebuje pravi zločin proti hrvatskim in slovenskim narodnim interesom. Prepričani smo bili, da bo tej Pascettijevi trditvi sledil za petami odločen demant s strani Stjepana Radića. Toda na ta demant smo čakali doslej zaman. Moramo torej sklepati, da je razgovor z Radićem, ki ga je priobčil Pascetti, avtentičen prav tako, kakor je bil avtentičen razgovor, ki ga je obelodanil Njemanov v »Poslednjih Novostih«. Radić potemtakem odobrava, da je Italija raztegnila svoje meje daleč v slovensko in hrvatsko ozemlje ter postavila svoje mejnike daleč v slovensko in hrvatsko ozemlje ter postavila svoje mejnike na Jadr. Triglavu, Snežniku in Rečini. Odoberava, da je podjarmila nad pol milijona slovenskega in hrvatskega ljudstva ter ga uklenila v suženjske verige. Kakor Italijani utemljevali to svoje nalištvo nad hrvatsko-slovenskim narodom s potrebo strategičnih granic, tako izjavlja tudi Radić, da popolnoma razume stremjenje Italije, da si zavaruje svoje strateg. meje. S tem je Radić slovesno dal svoj pristanek na to, da je Italija anektirala vso hrvatsko Istru, slovensko Gorjsko in del Kranjske! Ako anektira sedaj Italija še Reko, ima vnaprej zagotovljen Radićev placet, saj vzbija Radić sedaj svoj kres, da so se Hrvatji doslej borili proti temu italijanskim aspiracijam in prav, da je bila ta dosedanja hrvatska politika napram italijanskim težnjam kriva in pogrešna. Voditelj hrvatskega naroda proglašča, kot izpričuje Radićeva izjava, vso dosedanja slovensko in hrvatsko narodno politiko za zgrešeno, za upravičeno pa italijansko imperijalistično politiko, ki stremi za tem, da podjarmi, ako ne vseh, pa vsaj pretežno del Slovencev in Hrvatov! — Take nazore more javno zastopati samo hrvatski politik, ki je s svojim demagoštvom ustrašoval vso hrvatsko inteligenco in v svoje mreže zapletel vso nerazsodno maso hrvatskega ljudstva. Ali ni to izdajstvo življenjskih interesov hrvatskega in slovenskega ljudstva? Kaj poreče k temu hrvatska inteligenca, o kateri se vendar nadejamo, da še ni tako hipnotizirana od Radićevih fraz, da bi bila izgubila vsako narodno čustvo? Kaj poreče k temu slovensko ljudstvo, katerega poslanci so v zvezi s tistim Radićem, ki odkrito zagovarja načelo, da je prav, da so Italijani zaslužili goriske in tržaške Slovence ter uklenili v svoje sponne Istrske Hrvate? Ako je še le Iskrice narodne zavesti, narodnega čustvanja in narodnega samoponosa v srcih hrvatske inteligence, se mora z gnusom in z zaničevanjem otresti takšnega voditelja, ki v svoji blebetavosti na nenormalno mejeji neprevdarnosti in nepremišljenosti izdaja lahkomišelnost našim narodnim sovragom naše narodne svetlinje! Takisto pa mora tudi slovensko ljudstvo v svojo odločnostjo nastopiti proti onim, ki vežejo njegovo usodo s politiko tako blaznega voditelja, kakor je Stjepan Radić!

— **Krafiča — Slovenci.** Vdovi Brozjavne nastavljenca, ki ga je pri izvrševanju službenih dolžnosti na brzojavnem drogu dne 12. junija t. l. ubil električni tok, gospe Pavli Zalarjevi je Nj. Vel. krafiča Marija izkazala posebno sočustvovanje. Po svoji dvorni dami, gospe Danici Hrističevi, predsednici Narodnega ženskega Saveza, jej je poslala 2000 D iz svoje privatne blaginje.

— **Na oddih v Bohinju.** Kakor nam javljajo iz Beograda, je pooblaščen minister g. Ljuba Nešić, pomočnik ministra zunanjih del, nastopil enomesečni dopust ter odpotoval v Bohinje. Našem dobroemu prijatelju, ki je rad posejal naše kraje še pod pokojno Avstrijo, želimo, da bi se dobro počutil v naši sredini.

— **Češkoslovaško učitelstvo v Ljubljani.** Včeraj 20. t. m. popoldne je prispelo v Ljubljano z dolenjskim vlakom nad 40 češkoslovaških učiteljev, ki so privedli poučno potovanje po Jugoslaviji ter so posetili Vojvodino, Srbijo, Bosno in Hercegovino, Dalmacijo in Hrvatsko ter končno Slovenijo, kjer si

ogledajo pod vodstvom našega učitelstva razne prirodne krasote Slovenije. Češkoslovaško učitelstvo je bil ves čas njihovega potovanja prideljen šef oddelka v ministrstvu prosvete g. Jovo Jovanović, ki je tudi spremljal goste v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru je došlo goste ob svitanju godbe Jugoslovenskih železničarjev pozdravilo zastopstvo Udruženja jugoslovenskih učiteljev. Ko so učitelji iz Slovaške stopili iz vagonov, jih je najprej pozdravil v imenu vlade, oddelka za prosveto, višji šolski nadzornik, ravnatelj dr. Janko Bezjak, v imenu UJU ravnatelj g. Luka Jelenc, v imenu tukajšnje Češke obce postajenačelnik in nadzornik Južne železnice g. L. u d v i k in končno nadučitelj g. Ivan Štrukelj. Za iskrene bratske pozdrave se je zahvalil učitelj Martin Voříšek. Pri sprejemu je bilo navzoče vso število učitelstva in občinstva, med drugimi tudi višji šolski nadzornik E. Gangl. Po končanem sprejemu je odšlo učitelstvo najprej v »Učiteljsko tiskarno«, kjer so si ogledali tiskarno ter so bili obdarovani s štirimi lepimi slovnimi knjigami. V »Tivoliju« je bila nato priredjena mala zakuska. Zvečer je bil v »Zvezdi« zelo animiran banket, na katerem je višji šol. nadzornik E. Gangl v izbranih besedah napl. predsednika Masaryku. Godba je zaigrala češkoslovaško državno himno. V imenu češkoslovaških učiteljev se je zahvalil učitelj Martin Voříšek. Učiteljski pevski zbor pa je zapel več naših narodnih in umetnih pesmi.

— **Na večtedenski dopust je odšel naš glav. urednik Rasto Pustoslavšek.** Pisma, namenjena uredništvu, se naj ne pošiljajo na njegovo ime, marveč na naslov uredništva.

— **Prenos prahu vojvode Putnika v Beograd.** Vlada je, vrzujoč velike zasluge, ki jih je vojvoda Putnik storil v svetovni vojni za domovino, odredila, da se njegovi zemeljski ostanki prenesejo na državne stroške v Beograd.

— **Užaljen »Slovenec«.** »Slovenec« je silno razjarjen, ker smo po beogradski »Pravdi« konstatirali, da je »Ljudski oder« iz Maribora s svojo predstavo v Rogaški Slatini doživel fiasko in da je pevsko društvo »Ljubljana« istotam koncertiralo pred prazno dvorano. Podtika nam, kakor da bi mi povzročili boj kot imenovanih prireditelj s strani srbskega občinstva. Da pomirimo razvnete »Slovence« živce, ugotovljamo, da nismo proti prireditvam »Ljudskega odra« in »Ljubljane« ganili niti prsta, pač pa smo lojalno priobčili v našem listu tako objavo o predstavi »Ljudskega odra«, kakor tudi o koncertu »Ljubljane«. Ako pa je srbsko občinstvo vkljub tej objavi demonstrativno izostalo od teh dveh prireditev, zato pač mi nismo odgovorni, še manj pa nas zato zadene kaka krivda. Zato je skrajno neokusno, ako sedaj »Slovenec« otreša svojo jezo nad nami in napoveduje krvavo maščevanje — naprednim prosvetnim organizacijam. Ali bi ne bilo bolj, ako bi svojo nevoljo otrešal nad nerodno politiko svoje lastne stranke, ki domača prosvetnim napravam te stranke same take — očitno neprijetne sadove? — »Slovenec« naj torej naslovi svoj gnev na addresso klerikalnih politikov!

— **Vsi udeleženci Kongresa Jugoslovenskega učitelstva v Ljubljani v dne 5., 6. in 7. avgusta** bodo imeli posebne kongresne znake v jugoslovenskih trobojnih barvah in naši narodni ornamentiki. Tako bo narodno občinstvo goste lahko spoznalo, na kar posebno opozarjamo naše narodne trgovce in restavrate, da bodo gostje odnesli iz Slovenije ugodne utise, ter bodo točno postreženi posebno z ozirom na solidnost cen. Enako prosimo tudi narodno občinstvo izven Ljubljane, da jim gre na roke ob priliki izletov. Poveri. UJU v Ljubljani.

— **Podržavljenje mestnega dekliškega liceja.** Kakor smo že poročali, prevzame država dekliški licej, sedanja ženska realno gimnazijo v svojo last in upravo. Od mestne občine odkupi šol. poslopje in ves inventar, učiteljsko in ostalo službeno oprebo pa prevzame na svoj račun. Prihodnje šolsko leto (1923-24) se prične na tem začetku pod državno upravo.

— **Porok.** Gosp. Ivan Mulaček, učitelj jezikov, se je poročil z gospodično Rozalijo Bizjakovo, učiteljico iz Primorja. Bilo srečno!

— **Iz pošte službe.** Imenovani so za upravnika in starejšino pošte pristav Regina Stupar v Radovljici, za poštarja in starejšino pošte poštni odpravnik Miloš Ambrožič v Mojstrani in za poštarja privremeni poštar Miroslav Belina v Mariboru. — **Podjarmila je odpravniška služba Sv. Boštjan pri Središču** poštne pomočniku Franu Vrablu, Planina pri Sevnici poštne pomočnici Rozzi Zagoršek, Vitanje poštne pomočnici Ljudmili Guček. Kokra poštne pomočnici Ljudmili Schweiger, Tupaliče poštne pomočnici Josipini Vrečar, Kočevska Reka poštne pomočniku Jošku Marincu. Trebelno poštne pomočniku Josipu Zavrlu in Ježica poštne odpravnik Matildi Piškur. — **Premeščeni so:** činovniki Ernest Perjančič, Alojzij Krauland in Anton Pečnik iz pošte Ljubljana 1 v Zemun, poštarja Ignacij Brenčič iz Ljubljane v Sarajevo in Hinko Ilaš iz Medvoda kot starešina v Kamnik, poštarji Mira Glinskih iz pošte Rogatec v Maribor 1, Antonija Koželj iz Hranjane v Trzin, Valentin

Šturm od Sv. Lenarta v Slov. goricah v Gor. Radgono, Franc Urbich iz Maribora 1 kot starešina v Sv. Lenart v Slov. goricah in Dragica Rebula iz Maribora na Rakek. — **Odpovedala sta se poštni službi** privremeni poštar Viktorija Pertout v Ptuj in privremeni poštar Antonija Puntar v Mariboru 1. — **Začasno je vpokojena poštarica** Krista Schreiber v Mariboru 1. — **Trajno so vpokojeni:** Alojzija Tomažič v Dev. Mar. v Polju, Reza Kavčič v Mežici in Marija Soršak v Celju.

— **Smrtna kosa.** Umrli je na počitnicah v Kovorju pri Trzinu g. Janez Klemenčič, višji poštni kontrolor v pok. iz Ljubljane. Pokojnik je bil izvrsten uradnik, narodnjak in naprednjak starega kova, ki je vžival splošen ugled in spoštovanje ne samo v krogu svojih stanovskih tovarišev, marveč v vsej naši javnosti. Zvest in udan naprednim idejam, je bil naš naročnik nad 30. let. Pogreb se vrši jutri v nedeljo ob 10. dopoldne na odtodno pokopališče. Blag mu spomin!

— **Nov list v Novem Sadu.** V Novem Sadu prične tekot prihodnjega ga tedna izhajati nov list »Testverseg« (Bratstvo), organ madžarskih emigrantov v Jugoslaviji.

— **Spomenik osvobodjenca v Novem Sadu.** Novi Sad postavi v kratkem spomenik osvobodjenca, ki bo višji iz bron in bo stal 500.000 Din. Načrti za spomenik so že predloženi.

— **List »L'Aquila del Dinara«** je prepovedan, list »Az Est« pa je zopet dovoljen. — **Napravite red!** Pišejo nam: Če Slovek dobiva v roke uradne dopise, vidi pri uradnih tularurah polno konfuznost. Nekateri državni uradi nosijo naslov »(aljevi, o), drugi pa so brez te oznake. Pa ni v Beogradu nič bolje kot v Zagrebu, Sarajevu ali pa v Ljubljani. Tej zmešnjavi naj napravi ministarstvo za notranja dela konec in enkrat za vedno določi, kakšna je uradna oznaka državnih uradov, da ne bo vsak po svoje uradne firme označal, saj smo vendar v kraljevini! Pravilno bi bilo, da nosi počen vsake državne oblasti oznako: »K«.

— **Jubilej dela.** Gosp. Jernej Letrič praznuje 22. t. m. 30letnico svojega zvezega in neutrudljivega službovanja kot strojni in pripravnika: Stavbena družba d. d. Jubilatnu, ki je še vedno čil in čvrst, čestitamo k redkemu jubileju istotako trdimo, ki se bo gotovo spomnila ob tej priliki svojega marljivega sodelavca. Na mnoga leta!

— **Celjske Vest.** Tatvine pri Westnu. O teh tatvinah smo že parkrat poročali. Delavci so imeli naravnost organizirano tatvino. Pokradlo se je s tovarne več vozov emajlirane posode, kakor je do sedaj ugotovila preiskava. To posodo je tatnatska družba prodajala po konkurenčnih cenah. Več tičkov je še pod ključem, preiskava pa se še nadaljuje. — **Lončarsko obrt.** Altitzebler v Kapucinski ulici je te dni prevzel g. Roman Florjan. — **Smrtna kosa.** V Zavodni je umrl po daljši bolezni letniški paznik pri okrožnem sodišču Kocijan. — **Oproščeni predsednik »Orjuna«.** Celjska organizacija »Orjuna« je svoječasno izdala neke lepake, ki pa so bili zaplenjeni, proti takratnemu predsedniku društva Vek. Pinžgarju pa podana obtožba po § 23 tisk. zakona. Pri obravnavi pred okrajnim sodiščem je bila izrečena oprostitna razsodba, katero je sedaj potrdilo tudi okrožno sodišče. — **Šestdesetletnica duhovništva** je v Novi cerkvi pri Celju slavil dosluženi profesor in kanonik dr. Leopold Gregorec. Pred leti je bil državni poslanec in je najstarejši duhovnik v mariborski škofiji. — **Srbski planinci** pridejo jutri v nedeljo ob eni četiri na 11. v Celje. Celjski planinci in občinstvo jih sprejme pri vlakih. Opoldne se vrši skupen obred v restavraciji Narodnega doma. Popoldne se odprejo z vlakom v Savinsko dolino. Prednočjeje v Lučah, od koder napravijo ture v Savinske planine.

— **MARIBORSKE VESTI.** Tudi četrti duhovnik »utopljenec najden«. V petek zjutraj, približno ob času, ko se je vršil pogreb župnika Volčiča, so našli še blizu Fale tudi četrto žrtev, pogrešanega Drževnika. Prepeljali so ga v Ribnico, kjer se vrši v nedeljo dopoldne pogreb. — **Čuden vremenski slučaj.** Dočim je zadnje dni vsa dravska dolina poleg orkana, viharjev in nalivov dobila še preveč moče, je št. 11 ob državni meji ostal skoro suh. Šele po ložni dež v četrtke popoldne je suho zemljo malo porosil. — **Prvi nastop citrskiške kluba v Mariboru.** V Mariboru pred kratkim ustanovljen citrski klub je v četrtke zvečer prvič nastopil v prostorih pri Gambriju. Prvi koncert je bil namenjen za veliki vrt, pa se je valed neugodnega vremena moral preseliti v notranje prostore. Koncert je bil proti pričakovanju dobro obiskan; mnogo ljubiteljev taknega vžitka sploh ni dobilo prostora. Občinstvo v prenapolnjenih prostorih je imelo priliko se prepričati o izredni umetniški virtuoznosti znanega mojstra na citrah, g. Joa. Omulca, kateremu je prirejalo burne ovacije, katerih je bil deležen tudi naš slovesni skladatelj g. Parma, ko je koncertni klub zasiral Parmove »Mlade vojake«. Pri Parmovi misli je sedel tudi ravnatelj gledališke opere g. Mitrovič z gospo soprogo ter intendantom Narodnega gledališča g. dr. Brenčič. Še mnogo brojneja kot od slovenske strani je bila udeležba od nemške publike — pojav, ki ga Maribor že dolgo pogrca pri umetniških večerih. Omulcov citrski klub obeta še mnogo takih umetniških večerov.

— **Nevredljive poštne pošiljke.** Izšel je razpis o nevredljivih pošiljkah za mesec maj 1923 in je bil te dni razposlan na vse pošte v Sloveniji.

— **Samomori invalida.** Pod vtak se je vrge v Čakovcu Ivan Šunko, čevljar v Čakovcu in je bil na mestu mrtve. Vzrok samomora je neozdravljiva bolezen.

— **CITRAŠI!** Slovenske narodne pesni s Koroškega za citre in petje, priredil in izdal Ivan Kiferle v Ljubljani, Krojaška ulica 8. II. (gostinja Maček). Zvezek XI. vsebuje 30 narodnih pesmi, ki so razen zadnje vse s Koroškega. Vsebinska bogata, oblika lepa, papir prvovrsten. Cena 20 Din., s pošto 2 Din. več. Kar je zaloga malena, se žubije

zvezki le pri izdajatelju. Pošilja pa se le proti predplačilu, ker je to najhitreje in najceneje.

— **Če se star panj vname...** V Prozoru v Bosni se je te dni odigral tragičen slučaj. Selim Begtaš, 68letni stari star se je pred kratkim oženil z mlado, komaj 20 letno vdovo Sečo, ki pa je bila že šestkrat poročena in tudi tolikokrat ločena. Seča, navajena nemoralnega življenja, se je kmalu naveličala starčeve ljubezni in zahteva je zakonito ločitev. Dne 10. t. m. sta se ločila. Na poti ločitve pa je starca nenadoma pograbil ljubosumnost, zgrabil je svojo ženo in jo zadavil. Truplo je nato zavlekel v grmovje in ga skril. Begtaš je bil prijet in oddan sodišču.

— **Dobra žitna letina.** Poročajo nam z dežele: Kmetje žanjejo te dni pšenico in ječmen in plevejo proso. Klasje je polno in zrno debelo, zato bo pridelek obilen. Rž še ni zrela, pa istotako lepo kaže, proso je polno, da že dolgo ne teko. Krompir se debeli, da je veselje, in fižol, nizki kot preklasti ima lepe, polne stroke. Toda: Mestni konzument ne bo zato nič ceneje dobil in nič ceneje živel kot ob slabi letini!

— **Zagopeni slučaj.** V mestni plinarni je uslužben zadnje čase g. občinski svetovalec Ignacij Mihevc. Kdo ga je nastavlil, živ krst ne ve, ve se pa, da ni dopustno imeti obč. svetnikov v mestni službi, kajti mestna plinarna je tudi mestno podjetje, torej pod neposredno kontrolo obč. sveta, v katerem sodeloča tudi g. Mihevc. Tej zadevi bi bilo posvetiti nekoliko več pozornosti. Posebno zanimivo pa je dejstvo, da nihče ne ve, kdo in kdaj in koliko se izplačuje temu možu na mesec. Da bi pa kar zastojni delal, pa ti ni ni verjetno pri teh sicer vse časti vrednih možeh.

— **Oj sijaj, sijaj...** Teh besedi sem se spomnil, ko sem odprl okno ob pol petih zjutraj. Z ene strani je žarelo mlado jutranje sonce, na cesti pa so lepo v vrsti bledele vse pručute in medle plinove svetilke. Pa govorimo resno. Od vseh strani se čuje glas: »Štediti, štediti, mestna uprava oz. plinarna pa čisto ugaša luči, ko je sonce že visoko na obzorju. Zanjčič so gorele plinove svetilke na Bleiweisovi cesti še ob devetih dopoldne!

— **»Pod veličjo«.** Iz Rogatca nam pišejo: Hej je zadaj veselo v našem trgu! Skraj je vsi nemškutarji so drug za drugim dobili od politične oblasti dovoljenje, da točijo »pod veličjo«, oziroma bodo baje ti njih komšije spravili »blago v denar« tudi tistim, ki raje niso prosili, ko bodo prazni lastni sodi. Na zadnjih sem njih je bilo pjamih ljudi, kakor še nikoli! Točji nemškutar — pije naše nesrečno ljudstvo, ker so menda naše oblasti prevzele nalogo, da nadaljujejo — Orniogve tradicije... Človek bi se grohotal nad toliko ironijo, če bi ne bilo tako prekleto žalostno!

— **Lahko nagazneje k prehlajenju?** Prevelika občutljivost? Bolečine olajšuje in naredi telo odporno masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elazufluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 23 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštno 3 dvojalet ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnati ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplaka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elazfluid št. 238 Hrvatsko.

— **Električna masazna lica in manicura za gospode in dame.** vsa lasna dela se strokovno izvršujejo, poseben oddelek za strizenje otrok, separiran vhod za dame skozi vežo. Zaloga parfumerije, moderna higijena brivnica. Aleksander Glud, Ljubljana, Kongresni trg 6.

— **Matthis avto.** Mednarodne dirke so nudile v tekočem letu trditi Matthis bogato priliko pridobiti si novih zmag. Tako je 8. t. m. v zadnji dirki Course Cote Val-Suzon nadkril 6 HP Matthis lanko leto dosežen rekord od 3 minut 34 sekund v najboljšem času s 3 minutami 27 sekundami, ter tako postavil novo zmago v tej dirki. Istotako ima še trdica Matthis svetovni doseg najmanjše uporabe bencina, katerega ni še nobeni proizvedel prekosil. Vozovi tipe 6 HP so na vpogled in poskušajo pri glavnem zastopstvu Ljubljana, Sodna ulica 11.

— **Telesno zaprtje.** Profesor Bamberger, spisalate učne knjige srčnih bolezni, je doznal, da je grenčica »Franz-Josef« izborna odvajilo.

— **Prvorazredni moderni brzopisalni stroj »STOWER«**, zastopstvo Ljubljana, Selenburgova ulica 6. I.

— **Kino Matlica.** »Okno mrtveca« je nadvse senzacionalen kriminalni film, v katerem se uporabljajo že najmodernejša kriminalna sredstva. Predvajanje te atrakcije časa vrši se še danes in jutri. Od ponedeljka do srede Ellen Richter v vlogi »Marje Tudor.« Razkošno opremljena historična drama v 5 delih.

— **Kino Tivoli.** »Veliki flirt«. Krasn družabna in ljubavna drama z Gunnar Tolnassom glasovitim filmskim umetnikom v glavni vlogi. Prvovrstna režija. Krasi morski in velempstveni scene. Film se predvaja samo še danes in jutri. Prednaznanilo: Od ponedeljka do srede »Otrok komedijanta«, znamenita senzacija z Greto Reinwald.

— **Prosečila se je trdica Breznik & Fritsch** s Cankarjevega nabrežja v Stritarjevo ulico. Olej današnjih oglaš!

— **Restavracija in kavarna »Strelišče«** ob Večni poti v nedeljo 22. julija t. m. otvoritev kabeleta. Koncert v »Koromandiji«. Ciganske pesmi, ples, godba. Bajna rasvetljava. Začetek kabeleta ob 8. uri. Godba ob pol 4. uri.

Sokolstvo.

— **I. Jugoslovenski vesolostski zlet v Ljubljani.** — Seja zletnega širidniškega odbora se vrši v ponedeljek dne 23. t. m. točno ob 7. zvečer v savinskih prostorih.

SPOMINJAJTE SE »DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA«

Turistika in sport.

— **Julijske Alpe:** zemljevid za turiste v merilu 1:75.000 je izšel in se dobi v pisarni Osrednjega odbora Slov. plan. društva v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 2, in v knjigarnah. Ta že znani zemljevid, izdelan po načrtu g. Knefelje, je vesstransko popolnjen z dobro razvidno državno mejo. Podalšan je tudi na severu, tako da obsega tudi cele Karavanke z državno mejo proti Avstriji. Ravno tako je tudi na jugovzhodu še Ratitovec prihran. Zelo dobro došel bo de vsakemu turistu v teh pogorjih in bo tudi kras vsake boljše gostilne v tem območju. — Cena 5 Din komad.

— **Čakovečki S. K.:** Ilirija. Na prostoru izrišča Ilirije se vrši v nedeljo 22. tm. ob 18. nogom. tekma med Čakovečkim S. K. in Ilirijo. Č. S. K. je prvak 5. župe Zagr. nogom. podsaveza. Dosegel je letos več takih dobrih rezultatov, tako n. pr. 2:3 proti komb. m. zagr. Haška, 1:1 proti reški Olimpiji, prvaku Julijske Benečije, 2:0 proti zagr. Sparti, 6:0 proti karlovaški Olimpiji. Č. S. K. je torej moštvo, ki bo zbudilo med našo sportno publiko znatno zanimanje. — V odmoru se vrši tek na 1500 m za klubsko prvenstvo S. K. Ilirije.

— **Izjava S. K. Ilirija,** oziroma njen tajnik g. Betteto je objavil v »Jutranjih Novostih« z dne 19. julija reklamno notico za nedeljsko tekmo Čakovečki S. K. : Ilirija, v kateri našteva raznovrstne uspehe Čakovečkovega moštva in navaja tudi, da je igral »6:0 proti karlovaški Olimpiji, ki je v nedeljo porazila ljubljansko Primorje a 6:3«. Podpisani odbor nima navede povprečja zlobne in nečestne notice proti ugledu in interesu S. K. Primorje. Toda v pričujočem slučaju gre za oficijelno reklamno notico S. K. Ilirije in zato upotavlja za slovensko sportno javnost: 1. Primorje je igralo v Karlovcu z rezervo, pojačeno z nekaterimi igralci prvega moštva, 2. Primorje je v letošnji sezoni s 3:2 premagalo Čakovečki S. K. Podpisani odbor premočča taisti javnosti, da sodi o piščevji kvalifikaciji. — Odbor S. K. Primorje. (Vso odgovornost za to izjavo prepušča uredništvu odboru S. K. Primorje).

Društvene vesti.

— **Narodna šolnica v Kranju** praznuje 1. in 2. sept. 60 letnico obstoja, ob kateri priklji se odkrije pesniku Sim. Jenku spominska plošča. Proslava se vrši ob vsakem vremenu v velikih novozgrajenih prostorih Narodnega doma. Vsa društva se že danes opozarjajo in vabijo na to prireditelj.

— **Klub napr. akademikov.** Na X. rednem obnem zboru »Kluba napr. slov. akademikov v Celju« dne 16. julija 1923 je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Meljak Ervin, cand. jur., podpredsednik Hočevar Mirko, cand. jur., tajnik Kolšek Davorin, stud. med., blagajnik Erhartič Ivo, stud. techn., knjižničarka Kovač Mila, stud. med., gosp. in arhivar Urh Drago, abs. jur., odborni namestnik Pečnik Rado, jur., revizorja Roš Mirko, cand. jur. in Luznik Zoran, stud. phil.

— **Prostovoljno gasilno društvo Vižmarje** priredi veliko vrtovno veselico in koristi nabave novega gasilnega orodja, ki se vrši v nedeljo dne 29. t. m. na vrtu g. Bitenca na Brodu. Začetek ob 15. popoldne. Na sporedu je petje, srečolov, šaljiva pošta, godba in prosta zabava. K obilni udeležbi vlijudno vabi odbor.

— **Sadjarstvo in vrtarsko društvo.** V nedeljo, dne 22. tm. ob 10. uri dopoldne se vrši v prostorih drž. kmetijske šole na Grmu ustanovni občni zbor za ustanovitve družnice Sadjarkega in vrtarskega društva v Ljubljani. Vsi udje ljubljanskega društva in vsi prijatelji sadjarstva in vrtarstva v Novem mestu in okolici se vabijo, da se zborovanja udeležijo in pristopijo k podružnici kot člani.

Borzna poročila.

— **Zagreb, 21. julija (Izv.)** Danes borza ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Pariz 5.525, 5.575, Curia 16.65, 16.70, London 434.—, 435.—, Berlin 0.026, 0.028, Praga 2.83, 2.84, Dunaj 0.13225, 0.1325, Trst 4.06, 4.08, Newyork 92.50, 93.—, ček 93.25, 94.25.

— **Curia, 21. julija (Izv.)** Današnja predborza: Beograd 6.—, Berlin 0.0017, Amsterdam 221.75, Newyork 5.645, London 25.96, Pariz 33.80, Milan 24.40, Praga 16.90, Bukarešta 2.95, Varšava 0.004, Dunaj 0.00795 avstr. žig. krone 0.008, Sofija 5.45, Budimpešta 0.05%.

— **Dunaj, 20. julija.** Devize: Beograd 750.—, 754.—, Praga 2131.—, 2141.—, Newyork 70.935.—, 71.185.—, Valute: Sinar 741.—, 747.—, Kš 2112.—, 112.—, Sinar 10.560.—, 10.960.—

Opokarinski stroj
in kompletu s potrebnimi deli
za izdelavo opokarinskih strojev
in kompletu s potrebnimi deli
za izdelavo opokarinskih strojev

LUDWIG HINTERSCHWEIGER & CO
MACHINENFABRIK, EISENGESSEL, G. H. H.
LICHTENEGG bei WELS, O. O.

Opokarinski stroj
in kompletu s potrebnimi deli
za izdelavo opokarinskih strojev
in kompletu s potrebnimi deli
za izdelavo opokarinskih strojev

Snazno sobo

v sredini mesta, event. s hrano. ISCE MIRNA GOSPODINJA. — Ponudbe pod »Gista soba 7520« na upravo »Slov. Narod«.

Lokal v Ljubljani

ISCEM PROTI VISOKI ODSTOPNINI TAKOJ V NAJEM. — Ponudbe pod »Trgovski lokal 7521« na upravo »Slov. Narod«.

Posojilo

na prvo hipoteko ISCE brezkonkurenčno INDUSTRIJSKO PODJETJE. — Ponudbe pod »Posojilo 60.000/7512« na upravo »Slov. Narod«.

Za stanovanje,

obstoječe iz 2 do 4 sob in kuhinje v Ljubljani PLACAM 6000 K MESEČNO. — Ponudbe pod »Trgovski lokal 7522« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Blagajničarka,

večja pisarniških del ter izurjenost v računanju. ZELI PRIMERNEGA MESTA. — Ponudbe pod »Pošta 7507« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Psi - dobermanji,

mladi in lepi, SE po izredno nizki ceni PRODAJO. — Proda se tudi pes-predprijatelj, star šest mesecev. — Ogledajo se pri Pavičniku, konjskem mesarju na Rimski cesti 19, Ljubljana. 7514

Konjski hlapec

pri lahkih konjih, zanesljiv, z večletnimi spričevanji. ZELI PREMENITI SLUŽBO ZA KOČIAŽA. — Pismene ponudbe pod »Kočijaž/7524« na upravo »Slovenskega Naroda«.

KDOR MI ODDA V NAJEM

sobo ali kuhinjo,

dobi 500 kron nagrade. Najemnine plačam 400 kron mesečno; event. bi opravičevala tudi hišna dela. — Ponudbe pod Soba/7500 na upravo »Slov. Naroda«.

Vizitke in kuverte

priporočila

Narodna tiskarna

v Ljubljani.

oblasti. konces. realitetna pisarna.

„POSEST“

oblasti. konces. realitetna pisarna.

Kupi:

Eno ali dva dvodružinski hiši ali vili v Ljubljani ali bližnjem predmestju od Din 150.000.— do Din 200.000.—

Hišo v Ljubljani na Dolenjski strani z vrtom ali brez do Din 125.000.—

Dvodružinsko hišo ali vilo v Poljskem predmestju do Din 375.000.—

Eno ali dvodružinsko hišo v južnem predmestju Ljubljane do Din 75.000.—

Kmetko posestvo event. z žago ali mlinoz z zemljiščem in gozdom do 20 orolov za Din 250.000.—

Močno vodno silo 50—80 HP. ev. z že obstoječim večjim pritličnim tovarniškim objektom, najraje na Gorenjskem blizu žel. postaje.

Proda:

Veliko moderno dvonadstropno hišo v Ljubljani, na jako prometnem kraju, izredno pripravno za ureditelj trgovine za Din 1.150.000.—

Novoizgrajeno krasno vilo 8 minut od glavne pošte, z dvema takoj posredni konforinimi stanovanji, obširnimi vrtom za Din 520.000.—

Trgovsko hišo sredi Ljubljane s štirimi lokali za Din 1.000.000.—

Dve stanovanjski hiši v Ljubljani za Din 500.000.— in Din 750.000.—

Trgovsko hišo s tremi trgovskimi lokali in obsejnim stanovanjem v predmestju Ljubljane vse razpoložljivo za Din 500.000.—

Krasno hišo z vrtom in takoj prostim stanovanjem v Siskli blizu kolodvoru za Din 325.000.—

Vil stitno hišo, pol ure od Ljubljane, z lepim stanovanjem za Din 175.000.—

Enonadstropno hišo s prvovrstno gostilno in kavarno v večjem mestu Slovenije za Din 800.000.—

Veliko trgovsko hišo z vpeljano trgovino in velikim poslovanjem ali tudi brez v večjem mestu na Dolenjskem, vsled nujnosti po izredno nizki ceni za Din 750.000.—

Hišo v gostilno in trgovino ter poslovanjem v jako prometnem kraju Notranjske za Din 1.125.000.—

Obnovite naročnino!

Orehov furnir

PO ZELO UGODNI CENI NAPRODAJ. Poizve se vsak dan od 4 do 5 ure. — Naslov pove uprava »Slov. Narod« 7519

Iščem vzgojiteljico

k treh otrokom v starosti 6 do 12 let, večšo slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika. Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava »Slov. Narod« 7533

Smoking-obleka

za visokega slokega gospoda, popolnoma nova, SE PRODA PO UGODNI CENI. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda« 7531

Strojni ključavničar,

izveščati tudi pri Dieselmotorjih SE SPREJME V VEČJO TOVARNO. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Strojni ključavničar/7534«.

Začetnica,

večša slovenske stenografije, strojepljiva, korespondence in knjigovodstva, ISCE MESTA ZA TAKOJ ALI POZNEJE. — Ponudbe pod »Začetnica/7441« na upravo »Slov. Naroda«

Lovci pozor!

KRASNO TROCEVKO brezpetelinko Cal. 16 X 16 X 8 mm. PRODAJ. Avtomatična prestava. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda« 7424

Išče se trafikantinja,

pridna in poštena, s trgovskim tečajem, v računstvu izurjena, ter po možnosti z večletno prakso v špeceriji ali galanteriji itd. Glavna zaloga tobaka, Kranj. 7357

Stanovanje

v sredini mesta, event. s hrano, ISCE AKADEMIK za prihodnje leto. — Dopisi na upravo »Slov. Naroda« do 15. avgusta pod »Akademik/7339«.

Čez 1—2 meseca dobi lahko stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, šrambe ter podstrešja; upraba vrta, lepa mirna lega v Rožni dolini za dobo 15 let oni, ki ponudi 100.000 Din gotovine za zgradbo dvodružinske hiše na lastnem zemljišču. — Ponudbe pod »Slučaj ugodnosti/7505« na upravo »Slovenskega Naroda«.

AVTOMOBILE

TOVORNE OSEBNE RABLJENE

J. GOREC

LJUBLJANA

PALAČA LJ-KRED-8.

Stanovanje

ODDAM DOTICNEMU, KI MI PREKRBI GOSTILNO. — Ponudbe pod Dobro idoca/7365 na upravo »Slov. Naroda«.

Kot gospodinja

želim vstopiti k gostilničarju samcu. Stara sem 30 let, močna in zdrava. — Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« 7366

Štelaže s steklenimi okni ter druga oprava za trgovino se ceno

prodaja v trgovini Z. Gorjanc, Mestni trg 3. 7517

Provizijski potniki

za Slovenijo, Hrvaško, Srbijo in Bosno se iščejo. Ponudbe pod »TOVARNA« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3. 7458

Pristna haloška vina

lastnega pridelka letnika 1921 in 1922 prodajam po najnižjih cenah od 300 litrov naprej franco kolovoz Ptuj. — Karl Kasper, Ptuj. 7379

Poštena gospodična

gre za strojepljivo ali korespondentno kot začetnica v kako pisarno en ali dva meseca brezplačno, da pride v prakso. Gre tudi na deželo. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda« 7480

Prodajalka

se sprejme v trgovini z luksuznim blagom. Predpogoji: stanujoča pri starših. Naslov pove upravnistvo.

Kot tih družabnik

brez sodelovanja bi se udeležil z večjim kapitalom pri solidnem podjetju proti primernemu jamstvu Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod Milijon kron 7475-

V Kamniku na Glavnem trgu

se odda velik, lep prodajniški lokal. Tam so naprodaj tudi veliki kamniški podboji (banjarji) in vrata. Vpraša se pri A. Slatnarju, Kamnik. 7470

Proda se

fin ročni mlekarski voziček, razna konjska oprema, 65 kg vitriola, 1 otomana. Sprejme sedeti učene v sedlarski obrti, Iv. Cerne, sedlar, Zg. Siska. 7489

Hiša

pod Storiščem pri Kranju zidana, v najboljšem stanju, s 5 sobami, hlevom, skednjem, z dobro pitno vodo in vsemi priključitvami ter ena njiva za 3 merne posevke se prodaja za polovico ceno. Izredna prilika. Naslov pove uprava tega lista. 7469

Kontoristinija,

večša vseh konternih del, dobra računarica, verzirana tudi v knjigovodstvu, ZELI PREMENITI SLUŽBO, gre event. tudi za blagajničarko. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda« 7523

Dve skladišči

z vodovodom, pripravljeni za vsako obrt, ozir. za izdelovanje likerjev in pokalic. SE ODDAJA TAKOJ V NAJEM. — TUDI PRODA. Stanovanje se nahaja poleg. — Več pove ga Rizzan v Kozjem št. 13, Slovenija. 7526

Sprejme se kontoristinija

večša vseh pisarniških del ter zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. — Nastop takoj ali s prvim avgustom. Plača po dogovoru. Lastnoročno pisane ponudbe v obeh jezikih na upravo Slovenskega Naroda pod Stalna služba 7377.

Vajenca sprejme

TVRDKA KOVAČEVIĆ I TERSAN, Ljubljana, Prešernova ulica 5 (dvorišče). 7516

Iščemo potnika

proti proviziji. — Ponudbe pod »Stalen zaslužek/7510« na upravo »Slov. Naroda«.

Zobotehnik

samostojen v zlatu in kavčuku, išče mesta. Nastop takoj. Ponudbe pod »Samostojen 7496« na upravo Slov. Naroda. 7496

Trgovska skladišča

z lastnim industrijskim žel. tlom do njih, pisarna in telefon v stavbi se oddajajo. Reflektira se samo na velik import in eksport. Več pove uprava Slov. Nar. 7454

kuharica

z daljšimi spričevanji, k dvem osebam. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Kuharica 22.000 7508« na upravo »Slovenskega Naroda«.

PRODA SE dobro vneljano MANUFAKTURNA TRGOVINA V LJUBLJANI. Kapitala ni potreba veliko.

Ponudbe na poštini predal 160. Ljubljana. 7515

Lepo meblovano sobo

za stalno išče drž. nameščen inženier s soprogo, brez otrok. Ponudbe pod »Stalno 7486« na upr. Slov. Naroda. 7486

Hiša

eno ali dvodružinska, z vrtom, četrt ure od Celja, v krasni, mirni, solnčni legi, se takoj ugodno prodaja. Cela hiša takoj prosta. Pisarna in ustmena pojasnila: D. CEBIN, Celje, Lava 27. 7473

Vinski trgovci in gostilničarji pozor!

Proda se večja množina visne letnika 1922 od 11 do 16 kron liter. — Ponudbe pod »Vino/6959« na upravo »Slov. Naroda«.

BAŠTOVANSTVO

Podravskog poljoprivrednog društva u Dardi kraj Osijeka, željeznička stanica, NUDJA svakovrsne povrče napose: ljubebnice, dinje, rajčice na veliko, postavljene vagon stanica Darda, uz vrlo povoljne cijene. — Brzjav: Poljoprivreda. Darda. Interurban telefon br 18. 7474

Kontoristinija,

samostojna slovenska in nemška korespondentinja, izurjena strojepljiva in stenografinja, se sprejme takoj za tovarniško podjetje v Ljubljani. Prednost imajo absolventinje slovenske trgovske šole, oziroma zmogljive moči z daljšo prakso. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda« 7430

Iščem posojila

100 do 125.000 Din

PROTI VKNJIZBI NA POSESTVO, katero je vredno do 3.000.000.— kron, takoj poleg posestva je velika njiva in vrt. — Inventar je vreden 400.000 kron. To vsoto potrebujemo za povečanje mojega obrta. — Naslov pove uprava lista. 7336

Radi pomanjkanja prostora prodajamo iz našega skladišča vsako količino drv za kurjavo (odpadke od žage) hrastove in bukove — po znatno nižani ceni.

»DRAGA«, lesna industrija (Steiner), parna žaga, Jera, nova ulica 14. 7118

Naprodaj ie HIŠA

S KOVAČNICO, katere je primerna za vsako obrt, bodisi tudi za trgovino ali gostilno. Je v dobrem stanju, v prijaznem kraju ob kamniški železnici, četrt ure oddaljena od železniške postaje. Obstoja iz treh sob, kuhinje, kleti, hleva, vse obokano. Dalje pod, šupa, drvarnica, vrvjak in kovačnica, tri njive v izmeri nad 9000 m², štiri parcele gozda, približno 8000 m² in ob hiši nekoliko vrta. Najnižja cena je 160.000 dinarjev. — Ker je cena zelo ugodna, se bo oziroma samo na resne kupce. — Ponudbe pod »Nikoli več tako ugodne prilike/7047« na upravo »Slov. Naroda«.

Dobro ohranjena ura

(Stehuhr), lepa, posebne vrste, dobro hranjena, NAPRODAJ. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda« 7535

Stanovanje

v sredini mesta SE ZAMENJA ZA STANOVANJE V SISKI. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda« 7530

Kupi se peč za trgovski lokal.

Naslov in ceno pove uprava »Slov. Naroda«.

Išče se SKLADIŠČNIK,

prvovrstna moč, z izvrstnimi svetočami za tovarno usnja. — Izčrpne ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Usnjarski skladiščnik/7417«.

Prodaj štelaže, vudeline in izložbena okna za manufakturno trgovino

Ogleda se lahko od 12 do 2 ure popoldne. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda« 7509

Praktikant

potpuno vješt hrvatskom i njemačkom jeziku, te stenografiji i strojeplju TRAZI SE. — Ponudbe uz naznaku plaćevnih zahtjeva imadu se upravititi na: Breuer d. d., Bjelovar. 7418

Stanovanje,

obstoječe iz sobe in kuhinje za družino brez otrok, za kratek čas, SE ISCE v SISKI ali neposredni bližini. — Ponudbe pod »Dobra nagrada« na: Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 7457

Litografični stroj

nov (Steindrucksschnellpresse) kamen 80—110 cm. Zinkdruckfundament po izredno nizki ceni prodaja loco SHS. Richard R. Engelsberger, trgovec, Krško, Slovenija.

Košček domovine

in miren dom si želi 30 leten, resen, jugoslovanski veletrgovec v tujini. Zato išče znanja z zdravju, dobro vzgojeno, resno in značajno gospodično s premoženjem, veseljem do trgovine; z vsaj delnim znanjem francoščine ali angleščine imajo prednost, vendar se polaga na dobro srce in značaj večja vrednost. — Dopisi, po možnosti od dobrih tet ali drugih sorodnikov, s sliko, ki se pošnoobratno vrne z dopisom vred, pod »Košček domovine 7414« na upravo »Slovenskega Naroda«. Tajnost častna stvar.

Prodaj dva konja, dobro ohranjeno kočijo in dve sedli.

Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda« 7464

Nemščino in francoščino poučuje gospa, bivša učiteljica (ura 8 Din)

Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda« 7536

Prodaj se 40 do 50 hiš dobro ohranjenih in ovijanih sodov.

Naslov pove uprava »Slov. Naroda« 7513

Zamenja se stružnica na nogo za transmisij-sko stružnico.

Ponudbe na: Auto — Florjan, št. — Ljubljana. 7396

Prodaj se POSESTVO NA PRIMORSKEM.

Peter Lušin, Gabrovice, p. Komen. 7348

Gostilna in trgovina

SE ODDA TAKOJ NA RAČUN. — Makso Kopitar, Cerknica št. 50. — Pogoji istotam 7426

Zahvala.

Ob bridki in prerani izgubi najine blage sestre, oziroma tete in svakinje, gospe

Marije Kovačič roj. Debevec

vdove po vlačjem knjigovodju

izrekava za vse izraze sočutja in tolažbe, za darovano cvetje in za spremstvo na poslednji poti v imenu vsega sorodstva najlepšo zahvalo.

LJUBLJANA, dne 21. julija 1923.

Franja Lebar in Helena Repov roj. Debevec, sestri.

+

Brez posebn. obvestila

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretužno vest, da se jenaš nad vse ljubljani brat, oziroma stric, gospod

Janez Klemenčič

vlaži pošni kontrolor v pokoju

po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, danes ob 7. popoldne preselil v neskončno večnost.

Pogreb nepozabnega bo v nedeljo, dne 22. julija ob 10. popoldne na tukajšnjem pokopališču.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi

Kovor pri Tržiču, dne 20. julija 1923.

Globoko žalujoče sestre Marija, Franciška

Tereziža — in vsi ostali sorodniki.

DOMAČA TVORNICA BICEVA

GLINA

nudja svoj prvovrstni proizvod

Zahvala.

Globoko ginjeni se iz srca zahvaljujemo vsem onim cenim osebam, ki so bodisi s cvetjem ali s spremstvom blagovolihi počastili spomin našega dragega, nepozabnega

Janka Vukasović-Stibiela

kr. polkovnika v pokoju.

Bodi izražena posebna zahvala g. dr. Kobalu za njegovo neumorno prizadevanje lajšati pokojniku poslednje trenutke, g. dr. Defranceschiju, gospe in gospodu Krapežu, g. Rasto Pustoslemšku in g. Kopaču za obilo iskazane usluge prijaznosti in sočutja toliko tekom bolezni, kolikor ob smrti, proti g. Dimitriju Jankoviču, oficirskemu zboru pod vodstvom divizionarja polkovnika g. Vučkoviča za polnoštevilno udeležbo pri pogrebu, „Jugoslovanskemu Sokolskemu Savezu“ in vsem sokolskim društvom pod vodstvom staroste dr. Vladimira Ravniharja za č

AUTO

HITER-ELEGANTEN-EKONOMIČEN

Svetovni rekord najmanjše uporabe:
2-38 litra na 100 km. Uporaba normalnih voz 4-5 l. na 100 km.

MATHIS

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
LJUBLJANA SODNA UL. 11
Telefon št. 461 Telefon št. 463

Lepo KITARO in MOŠKO KOLO PRODAJAMO NIZKI CENI
Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«.
7449

Prodajam vinsko posodo za transport iz klanega hrastovega lesa I. vrste od 5 do 7 litra (Din 3.— za 1 l.) — Vpraša se: Mihajlo Ivanovič, Zagreb, Francopanska ulica 8.
7093

Veleprostorna klet
SE ODDA TAKOJ V NAJEM. — I. Goljevšek, Spodnja Siska, Kolodvorska ulica 181.
7382

Kovačnica v Zagrebu, prav dobro ideoča, SE ODDA V NAJEM. Potrebno je nekoliko gotovine. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Kovačnica/7245«.
7093

Zahvala.

Trpel sem na govorni hibi — jecljanju. Učitelj v Radečah pri Zid. mostu, g. Jos. Armič, mi je pomagal, da sem ozdravel. Izrekan mi najtoplejšo zahvalo.

Fr. Strnad, železničar
Prestranek.

Staro lito železo

kupujejo po najvišjih cenah
Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Gligić i Drugovi

ovlaštena agentura Novosadske produktne berze
Novi Sad, Kralja Aleksandra 10
Brzjavi: Fides Telefon: 146

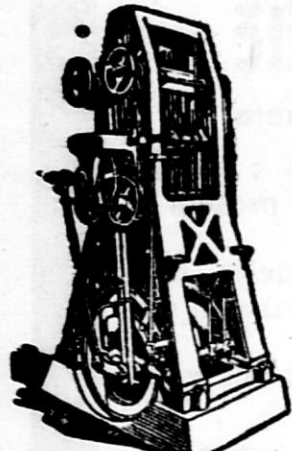
Kupujemo i prodajamo zemaljske, žitarske i mlinске proizvode za tuj račun uz telegrafski i telefonski nalog a po uzancama Novosadske Produktne Berze.

I švicarska firma v Avstriji!

F. Oberhänsli & Comp., tvornica strojev in železovnica
Bregenz am Bodensee (Vorarlberg).

Moderni stroji za žage —
Polnojarmeniki na valje —
Jarmeniki za tavoletе (Spaltgatter) —
Horizontalni jarmeniki — Početni stroji za debila — Robilniki — Nihalne žage — Brusilniki — Stance za žagne zobe i. t. d.

Opremljanje kompletnih žag s transmisijskimi. Točna dobava.

Cink Svinec Aluminij

Čast nam je javiti vsem interesentom, da je

Cinkarna d. d. v Celju

poverila naši tvrdki generalno zastopstvo za **nakup** vseh svojih potrebščin (cinkove rude, kovin, premoga, olj itd.), kakor tudi za **prodajo** vseh svojih izdelkov (surovega in rafiniranega cinka, cinkove pločevine, cinkovega prahu itd.)

Prosimo vse stare in nove dobavitelje in odjemalce Cinkarninih potrebščin in izdelkov, da se v interesu hitrejšega poslovanja obračajo izključno na podpisano tvrdko.

Evgen Lovšin, rude in kovine

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 15.
Telefon 570. Brzjavni naslov »Rude«.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo in Balkan
tvrdk:

The Central European Mines Ltd., Mežica
Kemična tovarna v Mostah pri Ljubljani in
Cinkarna d. d. v Celju.

3000 Din posojila

RABIM. — V teku enega leta vrnem 5000 Din. Ponudbe pod »3000 Din/7443« na upravo »Slov. Naroda«.

Pisarna in skladišče

v bližini glavnega ali državnega kolodvoza SE IŠČE. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«.
7456

Prodajam 7 odstotno državno posojilo

(Din 12.500) pod zelo ugodnimi pogoji. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«.
7431

Banatsko AJDO la

RAZPRODAJA NA VRECE IN VAGONE
M. BIELIČ, Ljubljana, Dunajska cesta 33 po najnižjih dnevnih cenah.
7455

ODDA SE krasno stanovanje

v eni najlepših razglednih točk na Bledu, pogledom na jezero, zračno verando, čolnom in kopalnicem, radi prekinjenja sezone za polovično ceno. Oddajo se tudi posamezne sobe. — Natančnejši podatki: Vila Maraj, Bled II, Zaka 85.
7351

ŠTEFAN BABITT
MARICA JEZERŠEK

poročena

Cleveland Ohio
21. julija 1923

Gobe, kumano, jarek, lipov ovet i. t. d.

pladnje najbolje
M. GERSAK & Co., Ljubljana, Kongresni trg 10.

Tehnična moč

dobro izveščana pri izdelovanju stavbenih proračunov in obračunov se išče za takojšen nastop pri večjem stavbenem podjetju pod šifro »Strokovnjak« na Aloma Company, anončna družba Ljubljana, Kongresni trg 3. Tu se izve tudi naslov.

Pozor Siska! - Razprodaja!

Cenj. občinstvu vjudno naznanjam, da bom vsled opustitve trgovine v Spodnji Siski, Celovška cesta 22, vhod Planinska cesta, od 23. t. m. naprej do 15. avgusta t. l. vse nahajajoče se blago v zgoraj omenjeni trgovini razprodal po znižanih cenah.

Ne zamudite prilike!

L. Pevalok,

trgovina s papirjem, špecerijstkim, kolonijalnim, galanterijskim in norimberškim blagom ter drobnarijo železnine.
7511

Velika jugoslovanska tovarna lesenih izdelkov

išče dobro vpeljanega zastopnika

Ponudba pod »T. L.« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.
7460

Prodajam večja HIŠA

tik Ptuj, zraven hiše je 1 oral lepe donosne zemlje; pripravna je za zasebnika, industrijsko ali trgovsko podjetje. Posredovalci izključeni. Vprašanja na: gospa Rulz, Ptuj, Sp. Breg 2.
7467

Prodajam salonska oprava

temnordeči baržun, obstoječa iz divana, štirih foteljev. Naslov pove uprava Slov. Naroda.
7484

Dr. Fr. Virant ne ordinira.

Delavnica

obstoječa iz 2 večjih ali 3 manjših lokalov (tudi na dvorišču ali v baraki) se išče v ljubljanski okolici: Zg. Siska, Vič, Novi Vodmat, Moste. Pogoji: vodovod v hiši. Ponudbe pod »Delavnica« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Kompanjon

Trgovsko in tehnično naobraženi gospod, zmožen reprezentacije in organizacije z dolgoletnimi izkušnjami v raznih industrijah, vstopil bi kot sodelujoči drug v dobrodošlo industrijsko podjetje. — Financijelno se začasno udeleži s 50 do 125.000 Din. Stroka industrije ne igra vloge. Ponudbe na upravo tega lista pod Drug 7283.

Prodajam

kovinaste in deloma lesene dele za dvotirno žično vzpenjačo za gravitacijski pogon. Naslana vrh 30 mm, vlačilna vrh 13 mm v premeru, obe vrvi pleteni iz okroglih litojeklenih žic, štirje vozilci z obojati za prevoz blodov; napejalne priprave; zavora. Vse v porabnem stanju. Ponudbe pod Pogorje na ALOMA COMPANY, anončna družba, LJUBLJANA, Kongresni trg 3.
7400

Išče se stanovanje,

obstoječe najmanj iz dveh sob in kuhinje. — Event. ponudbe pod »Inženjer/7452« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Trgovska enonadstropna moderna hiša

obstoječa iz 2 stanovanj, kleti, pralnice in vrta, se prodaja. — Kupcu lokal in stanovanje na razpolago. Naslov pove uprava Slov. Naroda.
7485

Kupim vsako množino belih cunj

vsake velikosti in sicer jutastih, bombaževih, platnenih in sukninih ostankov ter drila. Ponudbe s ceno na: KRISPER, Ljubljana, Rožna ulica 19.
7487

Slav. občinstvu vjudno naznanjam, da sem se preselil s svojo delavnico iz Štepanje vasi

v svojo lastno hišo na Selo hiš. št. 34 (Moste)

ter se priporočam za nadaljno naklonjenost z obilnimi naročili. — Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela. Izvršitev točna, cene zmerne.

Anton Striša, sodarski mojster, Selo 34 (Moste)

250.000 Din

posojila iščem proti vknjižbi na posestvo z lepo enonadstropno trgovsko hišo v kateri dobi upnik takoj stanovanje, obstoječe iz 2 velikih sob, kuhinje, vrta in drugo. Ponudbe pod »Bodočnost« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Engros trgovina

s 30.000.000 K letnega prometa

se v Sloveniji ugodno prodaja. Ker je ista ob italijanski meji je pripravna tudi za eksport in import. Potrebni kapital 3 milijone kron. Naslov se izve pri upravi lista.

7503

HAMBURG AMERIKA LINIJA

in UNITED AMERICAN LINES INC.

Filijalka

Simon Kmetec, Ljubljana,

Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

ODHOD IZ LJUBLJANE VSAKI TEDEL.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. DRAŠKOVIČ Zagreb,

»B« cesta pri državnem kolodvoru.

PODRUŽNICE: Beograd: Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinska cesta 160. — Split: Ante Buić Dioklecijanov obala 13. — Oraž: Ivo Lovričević. — Bitoli: Gjorgje J. Dimitrijevič & Komp., Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlovič, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik

Priložnostni nakup

Tvrdba John Samter & Retusas Manchester

je stavila v svrhu vpeljave svojih izdelkov ljubljanskim tvrdkam

I. C. Mayer, Franc Ks. Souvan, Feliks Urbanc

1000 kosov dobrega šifona

po zelo ugodni ceni na

razpolago. Cena za meter pri

odjemu celega kosa Din 16-50, sicer pa

Din 17.—. Blago se dobiva od 23. t. m.

naprej pri omenjenih treh ljubljanskih tvrdkah.

Tungstam-žarnice

iz vlečene žice. — — — Nepokvarljive.

Inserirajte v „Slov. Narodu“.

Ali Vam izpadajo lasje,
se Vam dela prhljaj in
Vas srbi glava?
Poskusite, prosim,

Dr. Dralleja

**brezovo
vodo**

Zadovoljni bodeite!

Glavna zaloga za preprodajalce

ISIS, d. d. odjel Juri Dralleja, Zagreb,
Palmotićeva ulica broj 66.

Hiša na prodaj.

Proda se pritlična hiša v Zg. Šiški ob glavni cesti, pripravna za vsako obrt, posebno priporočljiva bi bila za pekovsko obrt, ker cela občina te obrti je navezana na Sp. Šiško. Natančno se poizve **Fr. Zajec**, Zg. Šiška 105

Fortuna.

Ako želite dobro kupiti ali prodati nepremičnine, Vam „Fortuna“ opravi vse posle vedno najkvalitetneje, brez kakršnihkoli stroškov. Napredaj ima hiše, vile, zemljišča, ki so Vam tudi na ogled. Izvolite se obrniti na **Fortuna**, koncesijonirana po vis. vladi, Zagreb, Martićeva ul. 99.

Koroški lesni eksport,

ki dela poglavitno z Italijo in via mare, s prvovrstnim prodajnim aparatom išče interesne skupnosti s strogo solidno slovensko produkcijo, ki poglavito izdeluje „travi“. Poročila in informacije na upravo Slovenskega Naroda pod živahen promet 7409.

Jajca kupuje

po najvišjih cenah od oddajnih postaj
in plača
poti oddajnemu potrdilu in brez odteglaja

E. Vajda

izvoz jajec, **Cakovec**, Medjimurje, Jugoslavija.
Brzjav: Vajda, Cakovec. Telef. Interurb. 59, 4, 3

Naznanilo.

Vsem cenjenim gostom vljudno naznanjam, da jim je na razpolago posebna soba s klavirjem v prvem nadstropju ter soba za zborovanja.

Vsak petek sveže domače in morske ribe. Vsak dan polenka s polento na tržski način, kakor tudi druga gorka in mrzla jedila. Sprejemajo se abonenti na hrano proti dnevni plači Din 15. Vino črno dalmatinsko liter Din 8.—, belo dolenjsko Din 8.—, čez ulico Din 7.— ter druga boljša vina.

Za obilen poset se priporoča

Ivanka Vidmar, gostilničarka,
Sv. Jakoba trg št. 5.

Klavirje
uglašuje in
popravlja
solidno
in točno

ter gre tudi na deželo.
Feliks Povše Ljubljana
Tržaška c. 45

Gradbeno podjetje

Ing. Dukič & drug

Ljubljana,
Bohoričeva ulica 20

Upravo Izašlo

6978

II. naklada

**Terminologije
trgovaških znanosti**

Pouzečem šalje
Privredna knjižara, Zagreb
Peščenica VI, br. 9-G

Knjižare dobivajo veliki popust!

Upravo Izašlo!

Izvanredno popravljani LOKOMOBILI

promptno sa stanice Zagreb
i Ljubljana

Wolf	HP	Wolf	HP
1908	10/20	1914	62/80
1908	15/25	1920	70/100
1917	20/32	1913	85/110
1912	24/40	1912	100/150
1908	30/50	1919	130/150
1920	40/60	1908	150/200
1921	54/75	1916	35/480
Lanz	HP	Lanz	HP
1912	10/20	1916	50/70
1912	15/25	1921	60/90
1917	20/32	1914	70/110
1918	22/35	1909	85/120
1912	26/42	1913	100/130
1912	34/49	1921	170/235
1914	38/57	1910	260/330

Vršči i samohodni lokomobili svih veličina. — Lokomobili-kotlovi 22, 32 qm. — Jednokolni i dvokolni jamstvo. Privredno generalno popravljani, savjesno iskušani. — Loženje svakim gorivom.

Braća Fischer d. d.
Zagreb, Pantovčak 5.

Šentjanski

= premoč

se dobi po ugodnih cenah
vsako množino.

Prodajni urad šentjanskega
premogokopa Ljubljana,
Krekov trg 10. 6214

Gamsov čop.

pristnemu presenetljivo podoban, s snežnobelim resami, 15—17 cm dolge dlake, vse voljnomoheko komad 800 Din.

Zlahtnega jelena čop dlaka dolga 15 cm, ponarejen 800 Din.

Jelenov čop 12 do 15 cm 300 Din pošle ob priporočenem naprej poslanem denarju poštne in carine prosto Gamsbarthenderei **Eduard Hauptmann, St. Veit ad. Glan Nr. 3** Kärnten. Vprašanjem priložite za odgovor 3 dinarje.

Stroje

za surovo
maslo
znamke **Laktor**

v velikosti od 2—50 litrov dobavlja po najnižjih cenah

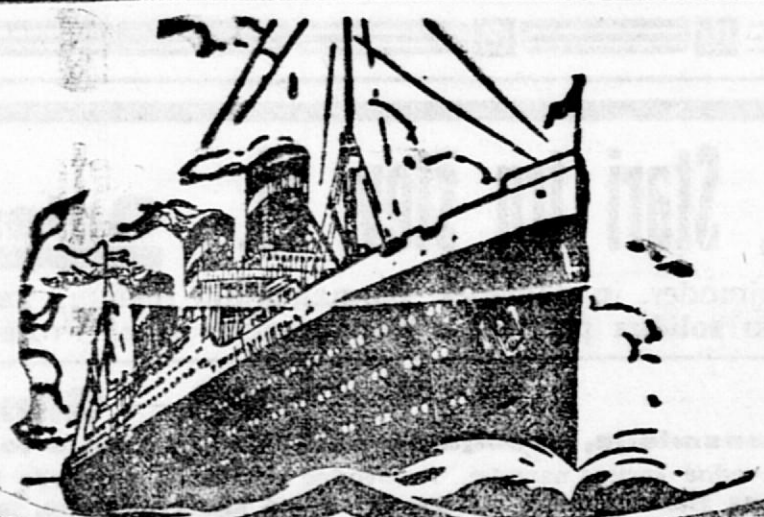
ČUČEK & KOUBIK

tovarna gospodarskih strojev

Strnišče.

Izdelovanje sodov za vino in pivo
na veliko in malo
Čuček & Koubik, Strnišče.

PARNIP
"LEVIATHAN"
59.956 br. reg. ton.

Najmodernejši, največji in najrazkošnejši oceanški parnik.
V tej čudesni ladji je utelešena največja zmožnost znanosti, kapitalne sile in iznajdljivosti. Neprimerljiva udobnost v vseh razredih.

Prvo potovanje v New York 7. avgusta 1923,

dalje 28. avgusta, 18. septembra, 8. oktobra, 29. oktobra vsake tri tedne obhaja iz Southampton — Cherbourg. Več novih spodnih naslovov

BREMEN—NEW YORK

Dječja zveza s prekrasnimi ameriškim vladnim parniki. Neprekoslivi po udobnosti, snaznosti in izbora prehrani. Hitre in zanesljive ladje.
„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „Amerika“ „President Artur“

Zahtevajte natančna pojasnila in številko voznega lista.

Ugodna prilika za prevažanje bing.

UNITED STATES LINES

Glavna zastopstva
za Jugoslavijo: Beograd, Palata Beogradske Zadrage.
Podružnica v Ljubljani: Zadruga Zveza v Ljubljani.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG STEV. 4.

Vabilo na PODPISOVANJE DELNIC III. emisija delnic.

Izvršuje sklep občnega zbora delničarjev Obrtne banke v Ljubljani z dne 18. aprila 1922 sklenil je v to pooblaščen upravni svet na temelju odobrenja ministrstva za trgovino in industrijo, št. VI 3417 ddo 30. junija 1923, provesti zvišanje glavnice od

Din 1,250.000.—

na

Din 2,000.000.—

z izdajo 15.000 novih delnic po nominalnih Din 50.— v skupnem znesku dinarjev 750.000.— pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na vsaki 2 stari delnici 1 novo po kurzu Din 50.—, prištevši Din 7-50 za stroške in obresti za komad. Plašči starih delnic se imajo pri podpisovanju predložiti v svrhu odkolekovanja.

2. Ostalih 2.500 delnic je na razpolago delničarjem oziroma novim subskribentom po tečaju Din 55.—, prištevši Din 7-50 za stroške.

3. Delnice participirajo s polovico kupona na čistem dobičku za leto 1923.

4. Subskripcija se vrši v času od 15. julija do 15. avgusta 1923 pri Obrtni banki v Ljubljani in njeni podružnici v Ljutomeru ter pri Ljubljanski kreditni banki in Ljubljani in njenih podružnicah v Celju, Mariboru, Ptuj, Brežicah in Kranju.

5. Kurzni dobiček, ki nastane iz izdaje novih delnic, se po odbitku vseh stroškov in pristojbin pripiše rezervnemu zakladu.

6. Pravico do repartacije si pridržuje upravni svet in se za nedodeljene delnice vplačani zneski vrnejo s 6% obrestmi.

7. Za uspeh te emisije jamči posebni sindikat.

Upravni svet Obrtne banke v Ljubljani.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica Din 25.000.000—
Skupne rezerve nad Din 20.000.000—

CENTRALA:
LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA
PODRUŽNICE:
Brezice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Brzojavni naslov: BANKA LJUBLJANA
Telefon šte. 261, 413, 502, 503 in 504.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Manufakturna trgovina

Marija Rogelj, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38,
vlijudno naznanja, da se je preselila v **Lingarjevo**
ulico šte. 4, druga ulica pod frančiškanskim mostom
ter se priporoča nadalje obilega obiska.

Blago dobro!

Cene nizke!

Medjimurski konji!

Polteški in čisto težki konji in kobile za vprego
in odgoj za gospodarstva in tovarne stoji stalno
za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA, veletrgovina s konji, ČAKOVEC,
Medjimurje, Jugoslavija.

Brzojav: Vajda, Čakovec.

Telefon interurban 59, 4.

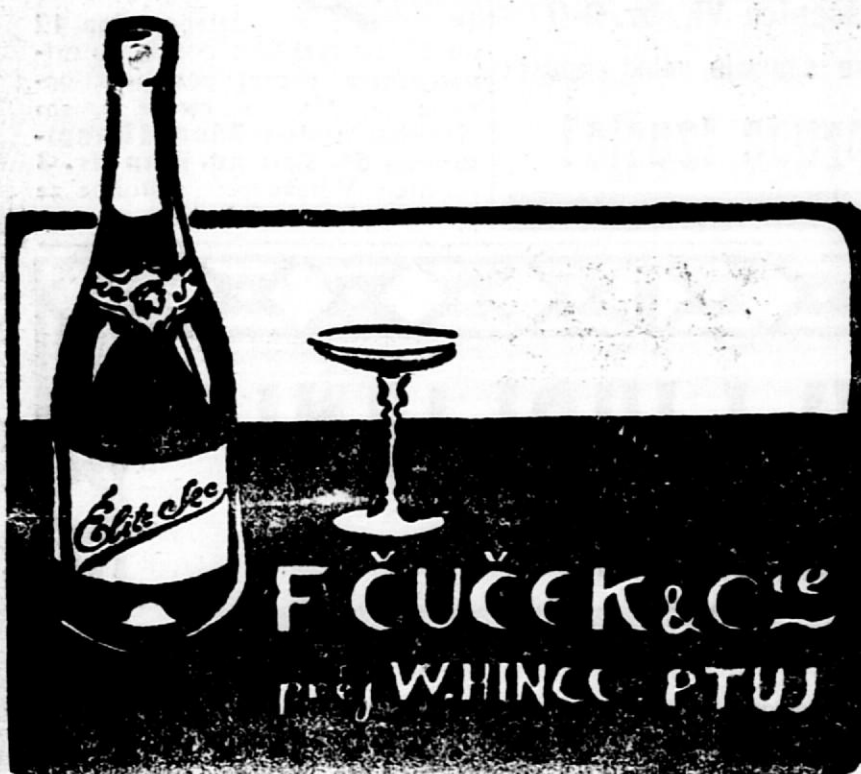
Med dobrim najboljši!

Pfaff Puch

šivalni stroji, vozna kolesa
za različni razni
redbino in obri novi modeli

Garancija za vse blago. Ugodne cene in plačilni pogoji.

IGNACIJ VOK
LJUBLJANA NOVO MESTO

L. Mikuš
Ljubljana, Mostni trg 15
priporoča svoje zaloge
delniškov in solatni-
kov ter sprehajalnih
pak.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

**Najstarejša slovenska
pleskarska in ličarska
delavnica**

Ivan Bricej, Dunajska c. 19,
se priporoča. Izvršitev točna, cene
zmerne. 2530

H E N R I
Svetlomodri
orepe
de chine
samo Din 160
KENDA Mostni trg 17.

Jetika!

Dr. Pečnik ordinira za pljučne
bolezni vsaki petek, tudi v čer-
trek v Sv. Jurju ob južni želez-
nici. — Citajte njegove 3 knjige
o jetiki. 7927

G. F. Jurasek
Ljubljana
Vojna ul. 12
Uglašujem ter popravilam
glasovirje in harmonije, specialno
strokovno in cenol

Cele opreme
za neveste, in omlanjo

izdeluje točno in solidno novo-
otvorjena izdelovalnica
P. Jančigaj,
Ljubljana, Resljeva cesta 29/1 levo

Dr. Drč

ordinira zopet redno od 2
do 3 vsak dan.
Beethovnova ul. 15 prtl.
(Nepremožnim brezplačno.)

Peter Semko

1. jugoslovanska barvarija,
krasnarstvo in strojarstvo
Ljubljana, Križevniška ulica 7.
Barva listje kože, katere izdeluje
v najmodernejše garniture. Pre-
vzema tudi vsa popravila v mo-
derniziranje.

„Aikadont“
ZOBNA PASTA, USTNA
VOJA, ZOENI PRASEK.
D bi se povsod.
Glavna zaloge drogerija
A. KANC, Ljubljana. 2964

**Rabljene
jutaste vreče
za moko**

85 kg vsebuječe, in za otrobe 50 kg
vsebuječe, dobre, čiste in brez-
luknjaste kupi **Vinko Majdič,**
valjični mlin, Kranj. 6000

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 2.
Krovec, stavlbi, galanterijski in okrasni
klepar. Instalacije vedvodov,
naprava streševodov. Kopalka in klesane naprave
Izdelovanje posod iz pločevine za
firnež, barvo, lak in med vsake
velikosti kakor tudi posod (skatle)
za konzerve.

Otroški vozički več vrst
od Din 250—
Dvokolesa novi modeli z dobro
prevmatiko že od
Din 1500— naprej.

Motorski najnovejši amer. tipa
„Evans“ in D. K. W.
ter „Orionette“ in „Motorette“.
Pnevmatika: zračnice z garancijo
od Din 65—.

Preprodajalci in mehaniki aliž cene.
Sprejemajo se tudi vsa po-
pravila, omejiliranje in po-
sklajanje.

Tribuna F. B. L.,
tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Gostilničarji pozor!

PRODAM dobro ohranjeno
SESALKO ZA PIVO. — Na-
slov pove uprava Slovenskega
Naroda. 7332

Vreče,

RUBLJENI IN DOBRO
OHRANJENE — KUPIM.
Jos. BAHOVEC, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg št. 7. 410

Velika zaloge klobukov in slam-
nikov se dobi pri

Franc Cerar

držba z o. z. tovarna v Ste-
bu pošta Domžale.

Prevzema se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Ko-
vačevič i Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.

Sprejemanje v arado.

Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

Ceno se prodaja

auto Lavra & Klement 14—16 HP, s tremi sedeži, malo rab-
ljen, v najboljšem stanju, s kompletno opremo, nadalje 1 dinamo
znamke AEG 0-7 EP 150 volt 980 vrtilnih krogov.

JOS. STADLER, Ljubljana, Sodna ulica 11.

Prodajalka za manufakturno

popolnoma izvežbana nad 25 let stara prvo vrstna moč,
pridna in zanesljiva ter lepega vzornega vedenja, se
sprejme. Ponudbe na **R. Miklanc, Ljubljana.**

Fornirji,

kakor bukev, javor, jesen, mahagoni, oreh, ameriški
rožnati jesen, slavonski hrast itd. ima vsako množino
vedno v zalogi po ugodni ceni, nadalje ca 30 m² po-
polnoma suhih hrastovih desk 30 mm širokih. **Jos.**
Stadler, tovarna stolov in lesnih izdelkov, Ljubljana,
Sodna ulica šte. 11. 7494

Prodaja slaščičarne in kavarne.

Že 47 let pod firmo P. Kirbisch v Ljubljani, Kon-
gresni trg 8 obratovana slaščičarna s kavarno se v
polnem obratu prodaja takoj ali pozneje.

Eventualno se ob posebni oddaji strojev, opremnih
predmetov itd. lokal tudi drugače odda v najem.

Preselitev trgovine.

Naznanjava vlijudno, da preseliva najino trgovino z železnino

s 25. julijem t. l. s Cankarjevega nabrežja št. 1 v lastno hišo
v Stritarjevo ulico št. 7,

kjer bodeva trgovino znatno razširila.

Prosiva obenem za nadaljno naklonjenost ter zagotavlja cenj. odjemalcem najboljšo postrežbo.

Z oddelkom spoštovanjem

BREZNIK & FRITSCH, trgovina z železnino.

Oglasni del!

Anončnega in reklamnega zavoda

„APOLLO“

Ljubljana, Stari trg šte. 19.

Oglasni del!

Sprejema naročila za vse tu- in inozemske časopise po predpisanih tarifnih cenah.
kolodv. in prometnih prostorih. Pri večkratnih naročilih omenjenih reklam primeren

Lastna izdaja najmoder. in najuspeš. parmanentnih reklam, katere uvrščuje na
popust. Točna in solidna postrežba. Konkurenčne cene. Proračuni brezplačno.

Ljubljana, palača Ljublj. kred. banke.

STEGU in DRUGI

Viž — Glince šte. 5.

kom. družba za strojno in električno industrijo. Dobavlja: elektr. material, elektr. motorje itd. vseh vrst stroje, transmisije, specialno podjetje za stroje lesne industrije.
Konc. podjetje za elektrotehniko: naprava elektr. central visoke in nizke napetosti za luč in moč, izvrševanje vseh elektr. instalacij.

Konc. podjetje za: pralne in vročevodne kurilne naprave, vodovodne instalacije, popravilo in postavitve parnih
kotlov. Lastna delavnica za elektrotehniko, stavbo in strojno ključavničarstvo, mehanika.

Pisalne stroje
na obroke

The Rex Co.

Telefon 268. Ljubljana Gradišče 10.

VILJEM SEQUARDT, Ljubljana, Šelenburgova 4
(na dvorišču).
delavnica za precizno mehaniko.
Geodetični instrumenti, računalni aparati, plani-
metri, pantografi, logaritmi, računalni, merilni trakovi,
nivo. letve in trasirke, prismačna in druga precizna
merila.

Precizna risalna orodja.
Popravilo promptno in solidno.

„KORANIT“

zajemljeno pravi nesobni škrti za krčje strob. KORANIT
ne premoči, ne odzobe, se ne lomí in ne trga, je popolnoma si-
guren proti ognju, toči in viharju, tehta na 1 m² samo 12 kg, je
neomejeno trpežen, je boljši kot vsi eterniti, je najboljša in naj-
cenejša streha kar ne potrebuje nikdar popravila.

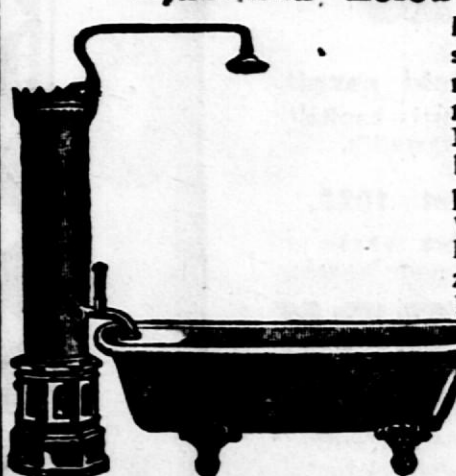
Fran Hočvar

Ljubljana, Miklošičeva cesta 38.

KAROL BASTIANČIČ

zavod za tehnične in elektrotehnične potrebe.
Centrala: Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke 1b/III.
Brzojav: KABA, Ljubljana.

Produktivna zadruga
kleparjev, instalaterjev, kotlarjev in krovcev
Ljubljana, Kolodvorska ulica 18.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela.

Kleparstvo! Stavbeno, galanterijsko in ornamentno. Kopalne ba-
nje, žestari za mleko, ikropilnice,
raznovrstne kuhinjske naprave.
Na drobno. Na veliko.
Pocinkanje in ocinkanje raznih
predmetov. Kotlarstvo! Izdelava
vseh vrst bakrenih kotlov in ba-
krenih cevi, kotli za žganjekuho,
za pralnice, za štedilnike itd.
Na drobno! Na veliko!
Koseljoniran zavod za vse vr-
ste vodovodne instalacije. In-
stalacije klosetnih naprav.
Montaža in preizkušnje strel-
vodov.

POZOR!
Lesno strojarstvo!

Rok Čakš, strojarski mojster
Ljubljana, Zg. šiška št. 18.
Izdeluje vsa v to stroko spada-
joča dela najsolidneje in najceneje.

Mihael Petercel
Ljubljana, Celovška 89.

Eksport luksuznih čevljev
lastnoročnega izdelka.
Na drobno! Na debelo!

ISOLATORJEV

za visoko napetost, motorjev, generatorjev in transformatorjev
tvrdke Lloyd-Dynamowerke, Bremen. ELEKTROLYT-BAKER
in ISOLIRNI trak „DURABIT“ Zahtevajte posndbe!

:: Anončni in reklamni zavod „APOLLO“, Ljubljana, Stari trg šte. 19. ::

Prostori so razdeljeni na štiri dele in sicer: Pročelje, okrog sejmišča, notranji del sejmišča in poleg vhodov v paviljone. Pojasnila in proračuni brezplačno.

St. Cirković

Konkordat z Vatikanom.

Beograd, julija 1923.

Potreba, da se čimpreje uredi pravni položaj katoliške cerkve v naši državi, je važna v dveh ožirih — v mednarodnem in notranjem. Prvič, da stopijo na normalni temelji odnosi med našo državo in sveto stolico kot subjektom v mednarodnem življenju, ki je zainteresiran v tem vprašanju in drugič, da se v tem pogledu doseže znaten uspeh v prid države same v notranjosti. Najvažnejša funkcija vrhovnih organov vsake države obstoji baš v tem, da spravijo državo v razmerju do drugih držav in mednarodnih subjektov v normalno stanje ter obenem v notranjosti države uredijo to, kar je še neurejeno in nenormalno. Dokaz za prvi smoter leži že v tem, da je zadnja in najvažnejša inicijativa potekala od zunanjega ministra, za drugi pa v tem, da se je to vprašanje sprožilo in pretresalo v narodni skupščini in v javnosti in končno da so se udeležili in sodelovali pri diskusiji in rčitvi tega vprašanja tudi mnogi poklicani zastopniki katoliške cerkve iz notranjosti države.

Od osvobodjenja in ujedinjenja do danes se poklicani in merodajni faktori v splošnem dvakrat podvzeli resne korake, da se pravni položaj po členu 12. ustave usvojenih in priznanih veroizpovedovanj v naši državi utrdi in uredi odnosi med posameznimi konfesijami. Prvi je poskušal to doseči predlansko leto tedanji minister ver g. Milivoj Jovanović glede vseh veroizpovedovanj. Drugi poskus pa je napravil lansko leto sedanji zunanji minister dr. Ninčić in sicer samo glede rešitve pravnega položaja katoliškega veroizpovedanja. S svojim odlokom z dne 1. novembra 1921. je pozval ministre za vere izvestne zastopnike priznanih veroizpovedovanj: pravoslavne, katoliške, evangeljske, muslimanske in židovske na versko anketo v Beograd. Ta anketa je delovala od 15. do 22. novembra istega leta in je razpravljala v glavnem o nastopnih treh vprašanjih: a) pravni položaj vseh v ustavi priznanih veroizpovedanj; b) ureditev medverskih odnošajev in c) gmotna preskrba verskih uslužbenecv.

Poleg izjav in želja zastopnikov posameznih veroizpovedanj ta verska anketa ni dala nobenih drugih pozitivnih rezultatov. Bolj plodovit in po svojih uspehih važejši je bil drugi poskus, ki je bil namenjen samo katoliškemu veroizpovedanju. Zunanji minister je s svojim odlokom z dne 24. julija 1922. imenoval za proučevanje vprašanja glede sklenitve konkordata z Vatikanom posebno komisijo, istočasno pa je sklical 7. avgusta sejo te komisije. Na tej svečani seji je komisija izvolila izmed svojih članov ožji odbor pod predsedstvom narodnega poslanca in sedanjega predsednika nar. skupščine Ljube Jovanovića. Ožji odbor je imel svoje seje od 21. avgusta do 21. oktobra 1922. in je seveda pretresal in prišel do tehničnih sklepov o vseh važnih in pomembnih vprašanjih v zvezi s sklenitvijo konkordata in sicer s stališča sodobne mednarodne in državno pravne vede o državi in državni suvereniteti, ker je predhodno zavzel stališče, da je najbolje urediti pravni položaj katoliške cerkve v naši državi potom sklenitve konkordata z Vatikanom. Svoje sklepe je ožji odbor 25. oktobra lanskega leta predložil zunanjemu ministru. Po zaslugi zunanjega ministra dr. Ninčića se je na podlagi teh sklepov baš te dni ponovno začelo resno pretresati celokupno važno vprašanje o pravnem položaju katoliške cerkve in sklenitvi konkordata z Vatikanom.

Povsem pravilna je trditev, da je pravni položaj katoliške cerkve v naši državi zelo nedoločen, neurejen in do skrajnosti zapleten. To so nepravilnosti, v katerih se pogosto ne morejo orijentirati niti merodajni katoliški cerkveni funkcionarji, to je pestro pravno stanje, kakor ga je označil neki hrvatski cerkvenopravni publicist in strokovnjak na tem polju. To je brezdomno. Toda prav tako brezdomno je, da je to vprašanje v zelo veliki meri podedovano. Kajti v krajih onkraj Save in Donave, ki so sedaj sestavni deli naše države in v bivši avstro-ogrski monarhiji je bil položaj katoliške cerkve v pravnem oziru sploh neopredeljen, raznolik, zapleten in nejasen. Mesto ukinjenega avstrijskega konkordata z dne 18. avgusta 1855. (concordatum austriacum), ki je s svojimi važnimi in pomembnimi odredbami urejeval pravni položaj katoliške cerkve v celi avstro-ogrski monarhiji, izvzemi Bosno in Hercegovino, so stopili v teh krajih bivše avstro-ogrski monarhije, ki so sedaj združeni z našo državo, mnogobrojni in po svojih predpisih zelo različni državni in deželni zakoni o katoliški cerkvi, ki so bili veljavni tam do ujedinjenja in od ujedinjenja do danes. V Sloveniji in v Dalmaciji so zavzeli mesto konkordata avstrijski državni zakon dunajskega parlamenta, takozvano avstrijsko drž. pravo. V Vojvodini madžarski zakon budimpeškega

parlamenta, v Bosni in Hercegovini, kjer ni bil veljaven konkordat, pa zasebna konvencija s papežem in mnogi predpisi in naredbe c. kr. skupnega ministrstva in pokrajinske vlade. V Hrvatski in Slavoniji nekaj povsem tretjega: deloma konkordat iz 1855. leta, deloma pa avstrijski zakon hrvatsko-slavonskega sabora.

Vsi ti raznovrstni, drug drugemu pogosto zelo nasprotujoči predpisi o enem in istem vprašanju, nedostatek pravnovažnega konkordata iz l. 1855. — čigar ukinjenje, mimogrede bodi povedano, sveta stolica nikoli ni hotela priznati — brez dvoma niso docela opredelili in pojasnili položaja katoliške cerkve v pravnem oziru v omenjenih delih sedanje naše države. Ta položaj ni bil

povsem opredeljen in jasn niti z ozir na mednarodno niti notranje in državno pravno stališče. niti glede katoliške cerkve, ki je z ukinjenjem konkordata iz l. 1855. izgubila svoj supremat nad državo. Ona je vse te zakone proglasila za sovražne in neprijazne, pa pež pa je zastran tega poslal celokupnemu duhovništvu bivše Avstro - Ogrske posebno spomenico, v kateri pravi: Auctoritate Nostra Apostolica reprobamus, damnamus et decreta ipsa cum omnibus inde consecuta eadem auctoritate Nostra irrita prorsus nullusque roboris fuisse ac fere declaramus.*

* Aichner: Compendium iuris canonici. Appendix X. str. 45.

Pred obnovitvijo diplomatskih stikov s sovjetsko Rusijo.

Te dni se je v naših političnih krogih nepričakovano razširila vest, da stoji Mala antanta sploh in Jugoslavija še posebej pred radikalno izpremembo svoje zunanje politike napram sovjetski Rusiji. Gre tu v prvi vrsti za skupno akcijo srednjeevropskih zaveznih držav in tako dolgo odlašani korak naše kraljevine, da se končno spravi tudi to pereče vprašanje v tej ali oni obliki na dnevni red. Diplomatični zastopniki Male antante se sestanejo 20. julija na važno konferenco v Sinaji, kjer se bo razpravljalo poleg aktualnih skupnih problemov tudi o odnošajih napram sovjetski vladi in na koncu v Odesi Sijici je dobil nalogo, da pride v Beograd in poroča vladi o političnem položaju onstran usodne meje. To sta dva fakta, ki zaslužita splošno zanimanje.

Svoječasno smo na tem mestu z vsoto resnostjo poudarjali važnost normalnega mednarodnega življenja s posebnim ozir na to, da je naša zunanja politika baš kar se tiče Rusije nekoliko preozkorna. Toda takrat je bila beogradska vlada in večji del tudi javnost za to glas nedozveta in redni list, ki je reagiral na tozadevni članek, je bilo glasilo ruske emigracije v Beogradu. Ruski emigrantski krogi so sprejeli naša izjavljanja iz razumljivosti, četudi morda ne povsem utemeljenih razlogov v negativnem smislu, češ da agitira v prid komunistične stranke. V kolikor e ta domneva pravilna, bo pokazala bližnja bodočnost. Po več mesečnem presledku pa so zagovorili v istem smislu tudi srbski listi, ki so gotovo dobili tozadevne direktive in informacije od merodajne strani. In kakor vse kaže, stojimo danes pred obnovitvijo odnosa pred poskusom vpeljati diplomatske stike z ono državo, ki je že šesto leto največja zagonetka in obenem največja zapreka na poti h konsolidaciji evropskih razmer. Ako upoštevamo, da leži gospodarska in politična bodočnost Jugoslavije na vzhodu, kajti na zapadu so nam dogodki postavili kamenito pregrado, ki je brez pomoči od zunaj v doglednem času ne bo mogoče podreti, moramo priznati, da je vprašanje približanja Rusiji s stališča državnih interesov za nas načelne važnosti. To je ono žalobno tako kočljivo in zahtevno tolike opreznosti, da so se ga do zadnjega časa skrbno izogibali vsi naši merodajni činitelji.

Oči vseh zapadnoevropskih držav so danes obrnjene proti Rusiji iz enostavnega razloga, ker je ona tisti gospodarski faktor, od katerega je v veliki meri odvisen izhod iz sedanje krize. Evropa se v ekonomskem oziru ne bo postavila na noge dotlej, dokler se ne bodo pojavila na njenem trgu neizmerna prirodna bogastva Rusije in dokler ta solidni odjemalec ne bo odprl vrat tuznanji trgovini. Nebroj ponesrečenih poskusov stopiti v gospodarske in pozneje tudi politične stike s sovjetsko vlado, je že zabeležila mednarodna diplomacija. Vse konference, ki so se jih udeležili boljševiški zastopniki so pokazale da obstoje med Rusijo in ostalimi državami bistvena, nepremostljiva nasprotja, da je vprašanje dimetalno, nasprotje družabnega reda na eni in drugi strani oni usodni motiv, ki izključuje vsak sporazum.

Zavod za socialnohigijensko zaščito dece.

(Predavanje njegovega šefa dr. M. Ambrožiča ob svečani otvoritvi dne 16. julija.)

Je posebna kategorija dece, ki potrebuje socialne zaščite; to so zlasti sirote, nezakonska deca, deca obolenih staršev, deca staršev, ki so v kriminalu, deca abnormalnih, zanikarnih in socialno upropačenih staršev itd.

Razmerje med socialno in higijensko zaščito.

Vse delo na polju socialne zaščite dece je jalovo, ako je uravnano po izključno socialnih in ne obenem tudi higijenskih vidikih. Nič ne pomaga, ako rešimo zapuščeno dete izpod koles drveče borbe za obstanek in ga namestimo v gmotno dobro oskrbovanem dečjem domu, kjer pa vsled nehigijenskih razmer hira, boleha ali celo umrje.

Higijenske zaščite pa je potrebna deca vsega naroda. Često je deca premožnih slojev vsled malomarnosti ali pa vsled higijenske nevednosti staršev v zdravstvenem oziru celo na slabšem, nego deca siromakov. Higijensko zaščitno delo mora obsegati deca vsega naroda, ako hočemo, da bo rodilo narodu resnično dobre uspehe.

Tudi delo na polju higijenske zaščite dece je jalovo, če ni uravnano obenem po socialnih vidikih. Nič ne pomagajo najlepši higijenski nauki, ako ne upoštevajo obenem socialnega stanja deteta in niso podprti s stremljenjem, da se zdravstveno ogroženemu detetu tudi socialno pomaga.

Socialna in higijenska zaščita dece sta nerazdružljivi. Ena brez druge znači zamažanje morja z rešetom. Zdravnik, ki dela na polju zaščite dece, mora biti higijensko do-

kom, prvaki so dosledno negirali notranjo ekonomsko-politično formo takzv. kapitalističnih držav, njihove zahteve glede preureditve socialnega življenja so šle tako daleč, da jih ni mogla sprejeti nobena buržuazna vlada in rezultat pogajanj je bil v vseh slučajih negativen. Pri tem ne smemo pozabiti važnega dejstva, da so diplomatie obeli sovražnih strank izhajali iz iste predpostavke. Evropa je računala s skorajšnjim padcem komunističnega režima, sovjeti pa so bili prepričani, da je kapitalizmu že odbila zadnja ura. Leto za letom je minilo in niti prvo, niti drugo upanje se ni uresničilo. V tem so se politične razmere v Rusiji in na zapadu razvijale dalje in čim bolj je realno gospodarsko življenje tpepo pod pritiskom mednarodnega nesoglasja, tem večja je bila potreba, da se najde ta ali oni način mirnega sporazuma. Antanta se je v političnem pogledu povsem zabarikadirala, pač pa se vedno goji nado, da ji bo mogoče prej ali slej eksploatirati ruska bogastva. Njeno stališče je čisto sebično in smoter njene politike je bil in ostane kolikor mogoče oslabiliti slovanski svet sploh. Ta cilj pa bo dosegla edino tedaj, če bo Rusija še nadalje za mednarodno življenje mrtva država.

Mala antanta je imela že dovolj prilike prepričati se, da njeno stališče ni bogve kako trdno in da potrebuje močne zaslombe. Potom svojih eksponentov Italije, Madžarske, Avstrije in sedaj tudi Bolgarije Angleška dosledno nasprotuje po vojni nastalim državam, ker se boji za svojo gospodarsko premoč in edino Francija še podpira Malo antanto, pa tudi ona le do gotove meje in iz egoističnih namenov. Logična posledica zadnjih dogodkov na Balkanu je težnja treh zaveznih držav, da utrdijo svoj zunanje-politični položaj. Temu cilju bo posvečena predstoječa konferenca v Sinaji. Bol: važno kakor vstop Poliske, bo igralo na tej konferenci vprašanje sovjetske Rusije. Če se Mala antanta načelno odloči priznati sovjetsko vlado, bo sledila druga konferenca, na kateri bo ta problem v navzočnosti ruskih delegatov definitivno rešen. Ali je sploh mogoč sporazum? Objektiven odgovor bi bil: je in ni. Je tedaj, če bo Rusija v polnem obsegu in z vsemi posledicami priznala pri nas obstoječi državni red, t. j. če bo zavrgla vsako misel idejnega ali nasilnega vmešavanja v naše notranje razmere in če bodo države Male antante priznale sovjetski režim kot zakonito rusko vlado. V nasprotnem slučaju bo bodoča konferenca druga Genova. Ako pa bi se ne glede na vse ovire vendarle posrečilo najti skupne točke in premostiti prepad, ki nas loči, bi bil to korak, ki bi ga gotovo z veseljem pozdravila vsa naša javnost. Toda iz mnogih ozirov smo mnega, da do popolnega priznanja ne bo prišlo tudi če bi Mala antanta pokazala svojo najboljšo voljo, kajti težko si je misliti, da bi ruska komunistična stranka pristala na vse njene zahteve in opustila svoj glavni cilj-propagando svetovne socialne revolucije. Vsekakor je želiti, da bi bilo ugodno rešeno vsaj vprašanje normalnih trgovinskih stikov, kar bi brez dvoma rodilo za naše narodno gospodarstvo važne pozitivne posledice.

Cilji socialnohigijenske zaščite.

Ne gre nam pa edino za to, da dete obvarujemo pred smrtjo, pravi cilj socialnohigijenske zaščite je, da ohranimo deca zdravo, krepko, v pravilnem, naravnem razvoju. Iz gornjih statistik pa lahko sklepamo: če v rani detinski dobi toliko dece umrje, mora brez dvoma deca v tej dobi mnogo bolehati, in kar je bolehe deca ne umrje, ta vzame posledice svoje bolehnosti s seboj na pot življenja. Da je to res, tega nas ne uče samo statistike smrtnosti, nego to zdravniki vsak dan opazujemo. Ne le, če hočemo ohraniti čim večje število otroških življenj, nego tudi če hočemo vzgojiti svojemu narodu čim jačji, čim zdravejši in čim sposobnejši pomladek, moramo začeti z zaščito dece že v najranjši mladosti. Naše zaščitno delo pa mora biti najintenzivnejše v dobi dojenčka.

Kako delo za ohranitev zdravja in življenja dojenčkov more i roditi pozitivne uspehe, nam kaže Nemčija, kjer so z intenzivnim delom na tem polju od leta 1901. do leta 1920. znižali stopnjo umrljivosti dojenčkov od 21 na 13%.

Skandinavski ideal.

V Sloveniji je bilo leta 1921. živorojenih 32.710 otrok, umrlo jih je pa v prvem letu 4749, to je okroglo 15%. V skandinavskih deželah, kjer je otroška higijena na posebno visoki stopnji, pa umrje od 100 živorojenih komaj 8 otrok v prvem letu.

Kake metode bomo izbirali, da dosežemo ta skandinavski ideal? Ako bi leta 1921. bila umrljivost dojenčev pri nas samo toliko, kolikoršna je na Skandinavskem, ostalo bi nam ohranjenih 2132 otroških življenj. V 30 letih bi to značilo 63.960 Slovencev več.

Ali naj gradimo tako obširne otroške bolnice in dečje dome, da bomo mogli vanje sprejeti in v njih oskrbovati ter vsako leto rešiti nad 2000 dolencev gotovega pogina?

Na ta način, gospoda moja, je seveda popolnoma nemogoče; to bi stalo svote denarja, da jih v tem razmerju tudi najboga-tejši narod na svetu ne zmore. Poleg tega pa danes tudi vemo, da v domovih in bolnicah, ki jih z najmodernejšo udobnostjo opremimo, komaj dosežemo nižjo umrljivost, kakor v družini.

Prava metoda higijensko zaščitnega dela.

Treba je iskati drugih, sposobnejših metod. Delati moramo za svoj pomladek zunaj, v življenju samem, v družini otrokovi. Tam imamo tudi najjačjšega soborilca, to je materinsko ljubezen. Ako ji na lico mesta, v njenem lastnem okolišču, pomagamo z nasvetom, poukom in dejanjem, nam bo delala čudeže, ki smo jih nekdaj od bolnic in otroških domov zastopji pričakovali.

Vendar pa bolnice in domovi niso nepotrebni. Nujno jih potrebujemo, to pa kot bazo, kot oporišče za naše široko razpleteno delo med narodom. Oni zavodi, ki te svoje misije ne vršijo, oni so veda jeja. Oni za kapital, ki ije javno vložen, ne nosijo toliko sadov, kolikor bi jih mogli in morali.

Zavod za socialnohigijensko zaščito dece je po pravilniku, ki mu je predpisan, organiziran tako, da ne bo glavna ali edina njegova skrb posvečena posameznikom. ki bodo sprejeti pod njegov krov v oskrbo, nego glavno njegovo delovanje bode obrnjeno na ven, da se okristijo z njim najširše plasti naroda.

Sestava in uredba zavoda.

Zavod obstoji iz doma za matere in dojenčke in iz dispanzerja za deca. Oba pa tvorita higijensko šolo materinstva. In ta šola, to je glavna in najvažnejša zavodova svrha.

Dom za matere in dojenčke sprejema pod svoj krov one matere z deca na prsih, katerih eksistenca je kakorkoli ogrožena in one dojenčke na materinih prsih ali umetne hrane, katerih zdravje in razvoj je ogrožen. Matere in dojenčki bodo imeli v zavodu popolno oskrbo, matere bodo z delom pomagale pri vzdrževanju zavoda.

Naloge dispanzerja.

Dispanzer za deca pa vrši te naloge: Kot brezplačna poliklinika je odprt vsak delavnik v dopoldanskih urah za ambulatorno zdravniško preiskovanje in zdravljenje neimovite dece do 14. leta.

Kot posvetovalnica za matere je dvakrat na teden popoldne odprt za vse matere in rednice z dojenčki in deca v predšolski dobi brez ozira na imovitost, da dobijo higijenski pouk in socialne nasvete za odgojo svoje dece. Zavodne sestre - posetnice bodo posečale matere na njihovih domovih, da jih tam z besedo in praktično pomočjo poučujejo v higijenski neži deteta. Poseti se bodo vršili pod zdravniškim nadzorstvom. Potom sester posetnic bode zavod posredoval materam podporo pri organih javne in privatne zaščite dece. Vsem tem organom bo pa zavod v strokovnem oziru vedno na razpolago ko svetovalec, pomočnik in sodelovalec. Zlasti bode pospeševal ustanavljanje in strokovno vodstvo posvetovalnic za matere v neposredni sosesčini Ljubljane, in po vsej Sloveniji, po možnosti sodelujoč s krajevnimi činitelji.

Umetno hranjenje deci, ki zbolijo na prebavi.

Umetno hranjenje deci, ki zbolijo na prebavi, bode dispanzer dajal zdravilno hrano, ki se bo pripravljala v njegovi posebno za to urejeni mlečni kuhinji. Običajne umetne hrane pa dojenčkom ne bo dajal, ker to morajo znati naše žene same pripravljati. Zavodne sestre bodo žene v tem podučevale na njihovih domovih in v mlečni kuhinji.

Šola materinstva.

Najvažnejša naloga zavoda je šola materinstva. Vzorna dečja higijena v zavodu, slike in napisi po stenah in vse delovanje posvetovalnic za matere bodo neprestana nazorna šola materinstva za vse žene, ki bodo zavod posečale in ki bodo v njem osrbovane. Zavod bode prirejal pod svojim krovom ter zunaj v mestu in po deželi predavanja ter stalne in potujoče tečaje o dečji higijeni za žene in dekleta s slikami, filmi in drugimi nazornimi sredstvi.

Veliko važnost bode zavod polagal na dopolnilno izobrazbo zdravnikov na polju otroške higijene, posebno pa na vzgojo pomoznega ženskega osebja za zaščito dece. V celoletnih tečajih, ki bodo sčasoma združeni tudi z internatom v zavodu, bode izobrazeval negovalke za dojenčke, dečje dispanzerske sestre in potujoče učiteljice otroške higijene.

S šolo materinstva, ako bode dobro vršila svojo nalogo, zavod ne bo koristil samo higijeni dece, nego bode jako mnogo storil za splošno higijenizacijo našega naroda; ne bode samo sodeloval na zmanjšanju dečje umrljivosti, nego bode v tem svojem delu obenem važen sodelavec za omejitev nalezljivih boleznih, ki danes zahtevajo toliko žrtve. Žena je v narodu prava nositeljica higijene. Če higijensko izobrazimo naše žensstvo, bomo higijeno naroda dvignili; če naše žensstvo higijensko zanemarimo, nam vse ostalo delo za higijensko prosveto naroda ne pomaga mnogo. Žena pa je higijenskim naukom najdostopnejša za časa materinstva, zlasti, kadar na dojenčku od dneva do dneva opazuje, kako z njeno pravilno hrano in pod njeno večjo in skrbno roko napreduje v razvoju. V dobi ko je psiha žene obrnjena najbolj na razvoj, rast in zdravje deteta, brez napore naučimo ženo higijene, ker je v tej fazi njena psiha željna in lačna higijenskega znanja. In kar se žena nauči higijene ob razvoju svojega malega deteta, to ji bo ostalo za življenje. Le če bomo mogli vzgojiti narodu dobre matere, moremo upati, da bomo dvignili higijeno v našem narodu na višino, kakršna je v skandinavskih deželah.

Državna in zasebna kooperacija.

Način, kako je nastal zavod za socialnohigijensko zaščito dece, je najlepši primer za to, kaj se more tudi v naših skromnih razmerah ustvariti, ako delujeta skupaj država in privatna inicijativa. Dispanzer za deca je delo zdravstvenega odseka za Slovenijo, ves zavod je namenčen v poslopiju, ki ga je dal in preuredil zdravstveni odsek in ves zavod bode oskrboval in vzdrževal zdravstveni odsek. Za dom za matere in dojenčke je pa notranji inventar z veliko požrtvovalnostjo nabavilo in zavodu dalo na razpolago društvo »Dečji in materinski dom kraljice Marije«. Tako je dom za matere in dojenčke kot institucija tega društva, kot prvi oddelek dečjeja in materinskega doma kraljice Marije, inkorporiran našemu zavodu, dokler se društvu ne posreči, da v celoti oživotvori obširen in krasen svoj program.

Dovolite, gospoda, da na tem mestu kot šeč, kateremu je bila poverjena častna naloga, da zavod organizira in kot prvi vodi, v imenu one dece in mater, ki bodo prejemali od tega zavoda oskrbo, podporo, nasvete in pouk, v imenu vse one dece, ki ji bo zavod tekotem svojega obstoja ohranil zdravje in življenje, v imenu dece, ki ji bo ta zavod vzgojil matere, in v imenu naroda, kateremu bo zavod koristil na zdravju, številu, moči in sposobnosti, izrečem najiskrenejšo zahvalo predvsem ministristvu za narodno zdravje, zdravstvenemu odseku za Slovenijo in društvu Dečji in materinski dom kraljice Marije, ki so z brezprimernim razumevanjem, ljubeznijo in energijo sodelovali, da ustvarijo ta zavod, kakor tudi oddeku za socialno politiko, ki je potom svojega odseka za zaščito dece in mladine z materialno podporo kazal naklonjenost zavodu. Dovolite, da se brezimno zahvalim še posebej vsem gospe in gospodom, ki so gojili in pospeševali idejo tega zavoda.

Razne stvari.

* **Želca iz leta 1773.** Na otoku Tonga je leta 1773. našel angleški kapetan Cook veliko želvo, katero je zaznamoval s to letnico. Pretekli mesec je naletel na to želvo ameriški kapetan Pollock.

* **Miši zgrizle otroka.** Kot poročajo splitski listi, je neka žena pustila svojega 8 meseceve starega dojenčka samega doma in odšla na delo. Radi silnega nenadnega detetovega krika, so sosedje udrli v stanovanje, kjer so našli dete v zibelki in na stotine miši okoli njega. Miši so otroku zgrizle obe roki, ušesa in obraz. Tudi v preteklem letu je bil neki otrok v Splitu od miši razjeden.

* **Kako se v Ameriki prevažajo zakladi.** Po newyorških ulicah se je pred kratkim pomikalo 14 oklopnih avtomobilov, ki so vozili s precejšnjo hitrostjo drug za drugim. Pri odprtinah so zijale pošastne cevi strojnih pušk, namerjene naravnost na cesto. Na teh avtomobilih so prevažali 202 milijona dolarjev, last »Bowery Savings Bank«, ki se je selila v novo palačo. Šoferji, straže in uradniki so bili tudi oboroženi. Red po cestah je delalo nad sto stražnikov. Kot poročajo listi, so bili zakladi varno prenešeni.

* **Želodčna vsebina nekega krokodila.** V Londonu je neki črnc razkazoval zbirko predmetov, ki jih je našel v želodcu nekega krokodila ubitega v Tanganiji jezeru. Vreča, v kateri je imel shranjene predmete, je vsebovala: 11 težkih bakrenih zapustnic, 3 iz železne žice izdelane zapustnice, 1 ovratno veržico iz steklenih biserov, 14 živalskih nog, tri hrtenice, eno dolgo vrv, 14 kamnov različne velikosti in nekaj drugih malenkosti. Vrv, ki so jo našli v želodcu se je uporabila za zvezavo velikega ovovja, ki ga je nosil neki črnc. Ovov in črnc sta končala v želodcu krokodila. Pri tej priliki je neki član angleške zoologične družbe pripovedoval zanimivo dogodbico, ki ji je bil sam priča v Afriki. Neki domačin je doživel prijetno presenečenje, da je v želodcu ogromnega krokodila našel denarnico s 50 zlatimi souvereigni. Ves iz sebe je radostno hitel v domače selo in z veseljem je hitel svojim rojakom pripovedovati o svoji sreči, ki pa žalobno ni trajala dolgo. Vaškemu poglavarju je prišla zadeva na uho in je srečnemu najditelju zlate najdbe »zarubila«, sklicujoč se na svojo »kraljevsko pravico«.

* Zavod se nahaja na Lipčevi cesti.

Petrolej, BENCIN
avto-olja, nafta

BENCOL

Cilinder-olja
strojna in
mazilna olja
tovarna mast

dvojno rafiniran, vedno čist, nudi najceneje v vsaki množini od 50 kg naprej

ZORA d. z. o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 33.

Bencol je najcenejše sredstvo za pogon bencin-motorjev in avtomobilov; prepričajte se sami in naročite takoj!

7360

Lokomobile vseh velikosti najmoderneje konstrukcije, parne žage, kompletne naprave, polnojarmeniki, krožne žage i. t. d., remšcheidsko orodje, vse orodje za obdelavo lesa, parne mlatilnice, poljedelski stroji in orodje, jeklene vile za gnoj i. t. d., tiri za poljske železnice, 600 mm razdalje, kompletne, s prekučnimi vozički, tračnice, za stavbene namene in industrijski tiri, pilnove in varilne cevi, črne in pocinkane, stavbeno in konstrukcijsko železo, pločevino, črno in pocinkano dobavlja takoj po konkurenčni ceni s skladišča Maribor.

Jugoslovansko importno in eksportno podjetje, Maribor,
Trubarjeva ulica številka 4. Telefon interurban 82. 4711

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninsko stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdki

Triglav, Stanko Florjančič, Ljubljana.
Sv. Petra cesta št. 35 (preje Menolingerjev lokal).

železo, traverze, pločevino, betonsko železo, jeklo vsake vrste, železniški material za poljske in industrijske železnice nudi

po najnižjih cenah na debelo

Fran Hočevar

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 36. — Zastopnik Ferrostal Zagreb, d. d. 6170

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa d. z. o. z. Ljubljana,

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina. Zahtevajte ponudbo! Tehnično in higiensko najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1 a, II. nad.

Na debelo. Na debelo.

Tovarniško podjetje

za izdelavo in prodajo metel, sklopnih stolov in lesenih podnožnikov

Milavc & drug,

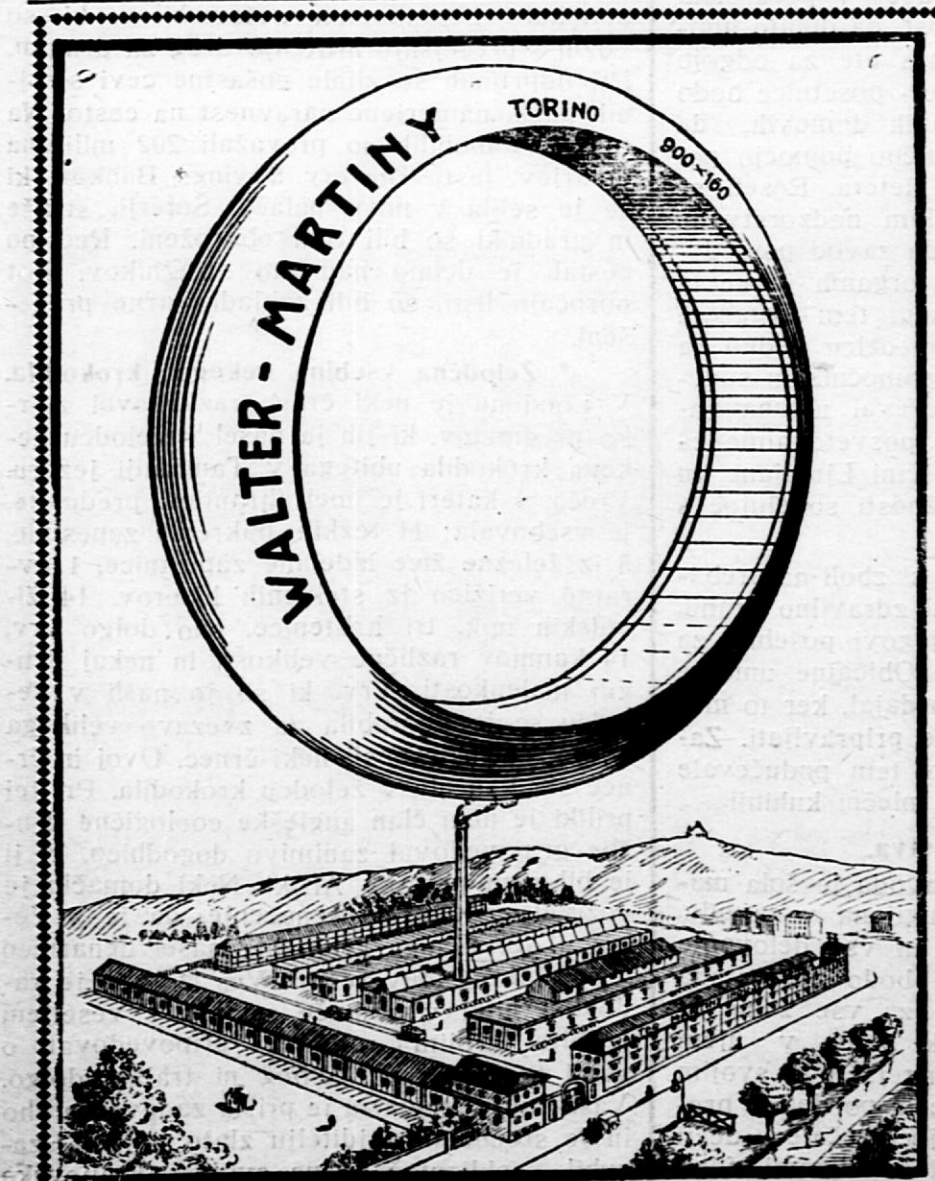
Ljubljana, Miklošičeva ulica šte. 9.

Vedno v zalogi: Metle, držaji za metle, lesene podnožnice, obešalniki za obleke, sponke za perilo in sklopni stoli.

Cene in kvaliteta brez konkurence.

S. H. S. ček. račun 13.121. Telefon 120.

Na debelo. Na debelo.

Manufakturna trgovina
Marija Rogelj, Ljubljana.

Sv. Petra cesta šte. 38.

vlijudno naznanja, da se je preselila v

Lingarjevo ulico 4 (nasproti trgovine Češnik) ter se priporoča nadaljnji obilen obisk.

Blago dobro! Cene nizke!

Lokomobile Prekučniki
Lokomotive Platoski vozovi
Vozički Okotesja za poljske železnice

TRACNICE

ter vsakršni drugi material za poljske železnice

TOČNO IN CENO TAKOJ

s skladišča v Ljubljani ali Zagrebu

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Akcionarska družba za saobraćajne in železniške potrebe

Beograd, Zagreb, Subotica, Sarajevo

LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA

ŠTEV. 30.

Na debelo. Na debelo.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev d. d. prodajalna

Ljubljana, Poljanska c. 13

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz teletjega boks v vseh bojah, govejega boks in rjave kravine.

SOLIDNO DELO! NIZKE CENE!

Lastne hladilne naprave.

Lastna prodajna mesta v največjih tržiščih inozemstva.

Vstreljeno divjačino

srne, divje koze, divje prešiče, zajce, fazane, jerebice, kljunače, divje race

KUPUJE

vsak čas in vsako množino po najvišjih cenah od oddajnih postaj

E. VAJDA

veletrgovina z divjačino

CAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Telefon interurb. šte. 59, 4, 3. Brzjavlj: Vajda Cakovec.

Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč.

Solidno in točen obračun. 3903

„Svetla“

Telefon št. 588 d. d. LJUBLJANA

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2 HILŠERJEVA UL 5

PODRUZNICE:

DUNAJSKA C. 20 MESTNI TRG 25

Maribor Zagreb Beograd

Tovarniška zaloga polnogumastih obročev,

pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi,

auto-delov in vsakovrstnega

auto-materijala.

Na razpolago

stikalnica za montiranje polnogumastih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba. Cene brez konkurence.

Trboveljski premog in drva

stalno v zalogi vsako množino.

Družba ILIRIJA

LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8.

Telefon 220. 2243

Rogaška Slatina
Villa dr. Pečnik

Zdravniška penzija, sanatorij. Za bolne na notranjih boleznih, za oslabele in odpočitka potrebne, za katarje pljučnih vršičkov. Vsa moderna zdravilna sredstva. Obilna izvrstna hrana. Krasna južna lega. Prospekti. 4438

Jutaste vreče

vseh vrst že rabljene, garantirano brez lukenj (Lochfrei) se dobe po zelo nizki ceni v vsaki množini pri Brühl & Kodelja d. d., Novisad.

Za špecerijsko trgovino na drobno in debelo se išče prvovrstna, popolnoma zanesljiva moč.

Takojšne ponudbe na: **FRANC DOLENC, KRANJ.** 7356

Na debelo. Na debelo.

Pozor, trgovci!

Z razpečevanjem pri sedanjih draginji vsaki družini neobhodno potrebnega konzumnega predmeta dosežete stalen in obilen zaslužek.

Pismena pojasnila daje

M. Mušič, Ljubljana,
Šelenburgova ulica šte. 6.

Skoro vsi paviljoni Ljubljanskega velesejma prekriti s krovno lepenko

„RUBEROID“

Najcenejša, ker vsled velike trpežnosti najboljša!

Založniki: **LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA Z O. Z.**

Ljubljana, Bleiweisova 18. — Telefon 408.

Gradbene potrebščine. Ksilolitna tlakovanja.

Asfaltovanja.

Hotel Štrukelj, Ljubljana
vokal Kolodvorske, Dalmatinove ulice

priporoča

40 novo opremljenih sob za tujce
po zmernih cenah.

Prvovrstna restavracija, krasen senčnat vrt.

JERNEJ CERNE,
lastnik.

Jadranska banka a. d. Beograd

Dionička glavica: Din 60.000.000.-- Rezerva: Din 32.515.000.--

Podružnice:

Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegovci, Jelsa,	Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor,	Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb.
--	---	--

Amerikanski odio.
Maslov za brzovanje: **JADRANSKA.**

Afilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser State Bank: Cortland Street 82, New-York City.
Banco Yugoslavo de Chile: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Premog

Oglje

Drva

Trboveljski premog in bukovo oglje

iz svojega skladišča na juž. kolodvoru, ter suha, trda in mehka drva rezana v dolžino za kuhinjsko uporabo iz svojega skladišča na Zelenem hribu.

Premog in oglje se oddaja v detajlu v vrečah ali en gros v celih vagonih z 10% popustom od fakturnega zneska za združene odjemalce ali posameznike.

Vsa goriva se odpremi po želji po naših vpregah na dom.

Naročniki naj se javijo pri podpisani trdki:

„IMPEX“

eksportna in importna družba d. d. v Ljubljani
Krekov trg šte. 10, I. nadstropje.